

Landsbygdspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16 om bl.a. landsbygdsprogrammet, jordbrukets och livsmedelsproduktionens konkurrenskraft, kompetensförsörjning inom de areella näringarna, regelförenklingar, jordbrukets miljöpåverkan och omställning till ett fossilfritt jordbruk, främst med hänvisning till pågående arbete eller att frågan just nu utreds. Vissa motionsförslag tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

I betänkandet finns 13 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Ett sjuttioal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden.....	8
Landsbygdsprogrammet	8
Jordbrukets konkurrenskraft	13
Konkurrenskraft inom livsmedelsproduktionen	22
Regelförenkling	27
Kompetenskrav för tillsyn och kontroll.....	31
Jordbrukets miljöpåverkan	32
Omställning till ett fossilfritt jordbruk.....	34
Regler för minigrisar	36
Motioner som bereds förenklat.....	38
Reservationer	39
1. Landsbygdsprogrammet, punkt 1 (M, C, L, KD)	39
2. Landsbygdsprogrammet, punkt 1 (SD).....	40
3. Hag- och betesmarker, punkt 2 (M).....	40
4. Hag- och betesmarker, punkt 2 (SD)	41
5. Jordbrukets konkurrenskraft, punkt 3 (SD)	42
6. Konkurrenskraft inom livsmedelsproduktionen, punkt 4 (M, C).....	43
7. Regelförenkling, punkt 5 (M, C)	44
8. Regelförenkling, punkt 5 (SD)	44
9. Tvärvillkor och sanktioner, punkt 6 (SD).....	45
10. Kompetensförsörjning, punkt 7 (SD)	46
11. Kompetenskrav för tillsyn och kontroll, punkt 8 (SD)	46
12. Jordbrukets miljöpåverkan, punkt 9 (SD).....	47
13. Omställning till ett fossilfritt jordbruk, punkt 10 (M, C, V, L, KD)	47
Särskilda yttranden	49
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (M).....	49
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (SD)	49
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (C).....	49
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (L).....	49
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (KD).....	49
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	50
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	50
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 12	58

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Landsbygdsprogrammet

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

Reservation 2 (SD)

2. Hag- och betesmarker

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1 och

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (SD)

3. Jordbrukets konkurrenskraft

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 1 och 17,

2015/16:291 av Sten Bergheden m.fl. (M) och

2015/16:911 av Betty Malmberg (M) yrkande 1.

Reservation 5 (SD)

4. Konkurrenskraft inom livsmedelsproduktionen

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2429 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 4–6,

2015/16:290 av Betty Malmberg (M) yrkandena 2 och 3,

2015/16:1572 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) och

2015/16:1595 av Jenny Petersson (M).

Reservation 6 (M, C)

5. Regelförenkling

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 19, 24 och 25
samt

2015/16:2603 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 7 (M, C)

Reservation 8 (SD)

6. Tvärvillkor och sanktioner

Riksdagen avslår motion

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 21 och 22.

Reservation 9 (SD)

7. Kompetensförsörjning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 14 och 16 samt
2015/16:796 av Sten Bergheden (M).

Reservation 10 (SD)

8. Kompetenskrav för tillsyn och kontroll

Riksdagen avslår motion

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 20.

Reservation 11 (SD)

9. Jordbrukets miljöpåverkan

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 23 och
2015/16:3036 av Staffan Danielsson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda
C).

Reservation 12 (SD)

10. Omställning till ett fossilfritt jordbruk

Riksdagen avslår motion

2015/16:3018 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 13 (M, C, V, L, KD)

11. Regler för minigrisar

Riksdagen avslår motion

2015/16:384 av Christina Örnebjär (FP) yrkandena 1 och 2.

12. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna
punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 februari 2016

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Lars-Axel Nordell (KD), Marianne Pettersson (S), Runar Filper (SD) och Emma Nohrén (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 74 motionsyrkanden om jordbruk och landsbygdens utveckling m.m. från den allmänna motionstiden 2015/16. Motionerna tar bl.a. upp frågor som rör Sveriges landsbygdsprogram, jordbrukets och livsmedelsproduktionens konkurrenskraft, tvärvillkor, kompetensförsörjning, regelförenkling och jordbrukets miljöpåverkan.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till pågående beredningsarbete som rör de väckta förslagen eller att frågan just nu utreds. I 44 yrkanden tas samma eller i huvudsak samma frågor upp som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Dessa behandlas därför förenklat.

Vid kammarens sammanträde tisdagen den 24 november 2015 anmäldes att Folkpartiet liberalerna beslutat att byta partinamn till Liberalerna, med förkortningen (L).

Bakgrund

EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Sedan inträdet i Europeiska gemenskapen den 1 januari 1995 omfattas Sverige av den gemensamma jordbrukspolitiken. Målen för den gemensamma jordbrukspolitiken, som de är formulerade i fördraget, är i dag desamma som de som lades fast på 1950-talet. Kortfattat uttryckt är målen att höja produktiviteten inom jordbruket, att jordbruksbefolkningen ska tillförsäkras en skälig levnadsstandard, att marknaderna ska stabiliseras, att försörjningen ska tryggas och att konsumenterna ska tillförsäkras tillgång till varor till skäliga priser. I dag kan EU:s gemensamma jordbrukspolitik bäst beskrivas som bestående av två pelare. Den första pelaren reglerar styrning av den inre marknaden och de direkta inkomststöden till jordbruket. Den andra pelaren innehåller landsbygdpolitiken, vars syfte är att komplettera, stödja och bidra till att nå fördragets mål för den gemensamma jordbrukspolitiken. Över tid har insatserna i den andra pelaren fått allt större betydelse.

Landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020

Det nya landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020 godkändes av EU-kommissionen i maj 2015. Det har fått en helt ny struktur jämfört med det föregående landsbygdsprogrammet. Begrepp som axel (områden som programmet var uppdelat i) finns inte kvar utan i stället används begrepp som prioriteringar och fokusområden. Det nya landsbygdsprogrammet ska ännu

tydligare fokusera på att styra mot målen i programmet som i sin tur ska bidra till att nå det övergripande målet Smart och hållbar tillväxt för alla, som finns i den gemensamma strategin Europa 2020. Förutom mål på EU-nivån finns nationella och regionala mål som programmet också ska bidra till att nå.

Landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020 består av sex s.k. prioriteringar som anger de mål som stöden och ersättningarna ska bidra till att nå. Den första prioriteringen Kunskapsöverföring och innovationer är övergripande och ska genomsyra hela programmet. Resterande prioriteringar handlar om jordbrukets konkurrenskraft, organisation av livsmedelskedjan samt riskhantering, inklusive djurvälstånd, miljö, klimat samt social inkludering och ekonomisk utveckling på landsbygden. Till varje prioritering hör 18 fokusområden som beskriver olika delar av prioriteringarna mer detaljerat. Regeringen har valt att använda 15 av de 18 fokusområdena i det svenska landsbygdsprogrammet. Stöden och ersättningarna ska ses som verktyg för att nå de mål som varje fokusområde har.

Landsbygdsprogrammet omfattar ca 36,1 miljarder kronor varav 14,8 miljarder kronor från EU-budgeten, 20,6 miljarder kronor från statsbudgeten och resterande från andra offentliga finansieringskällor, t.ex. kommunerna. Det svenska landsbygdsprogrammet är starkt inriktat på att återställa, bevara och förstärka ekosystem med anknytning till jord- och skogsbruk.

Landsbygdsprogrammet innehåller också insatser för att göra det enklare att bo och bedriva olika typer av verksamheter på landsbygden. En levande landsbygd kräver goda förutsättningar för både boende och företagande. Inom programmet görs därför en stor satsning på bredband utanför storstäderna, som kompletterar den insats som görs inom Regionalfonden. Både boende och företagare på landsbygden ska ha god tillgänglighet till grundläggande service, som dagligvarubutiker och drivmedelsanläggningar. Särskilt viktiga är dagligvarubutikerna eftersom de ofta även tillhandahåller en rad andra tjänster. Därför avsätts särskilda medel för att öka tillgängligheten till lokal service. Genom programmet kan även insatser för att utveckla besöksnäringen på landsbygden genomföras.

Möjligheten att stödja både lantbruksföretag och andra företag på landsbygden är en annan viktig del i programmet. Genom stöd till investeringar kan verksamhetsutveckling genomföras. Det kan t.ex. handla om modernisering och strukturuomvandling som annars inte skulle varit möjlig och som bidrar till att förbättra lantbrukarnas konkurrenskraft. Investeringsstöden kan även bidra till ett mer hållbart lantbruk genom att modernare och energisnålare maskiner ersätter äldre och mer energikrävande utrustning. Det finns också pengar för investeringar i anläggningar för produktion av förnybar energi. I det nya programmet utvidgas ersättningarna till djurvälstånd att omfatta kor, grisar och får. Åtgärder finns också för att stärka svensk småskalig livsmedelsproduktion och matkultur. En särskild satsning på innovationer för ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk görs inom ramen för Europeiska innovationspartnerskapet (EIP). EIP ska främja samverkan

mellan forskare och företagare och bidra till att ny kunskap snabbare kan komma till nytta som affärsidéer och innovationer hos landsbygdens företag.

Landsbygdsprogrammet innehåller även fortsättningsvis medel till arbetet med lokalt ledd utveckling (LLU) genom Leadermetoden. I den nya programperioden bedrivs arbetet med stöd från fyra fonder: Landsbygdsfonden, Havs- och fiskerifonden, Regionalfonden och Socialfonden. Det är första gången som arbetet med lokalt ledd utveckling genomförs samlat med finansiering från flera fonder. Runt om i Sverige har det bildats lokala utvecklingsområden för vilka lokala utvecklingsstrategier har tagits fram. Med utgångspunkt i dessa ska områdena själva besluta hur de medel de har tilldelats bäst används för att uppnå målen i strategierna.

Utskottets överväganden

Landsbygdsprogrammet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om landsbygdsprogrammet, bevarande och utvecklande av hag- och betesmarker samt odling av gamla lantsorter.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD), 2 (SD), 3 (M) och 4 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) framhålls vikten av att fortsätta arbetet med landsbygdsprogrammet för att regional tillväxt ska skapas. För att uppnå målet med den regionala tillväxtpolitiken krävs insatser på många politikområden. För att skapa regional tillväxt vill motionärerna satsa på de gröna näringarna som tillväxtmotor och fortsätta arbetet inom ramen för landsbygdsprogrammet samtidigt som det satsas på lokal service. Det skapar viktiga förutsättningar för att man ska kunna leva och verka på landsbygden. Medlen i landsbygdsprogrammet fram till 2020 ska främst användas för att ge lönsamma och livskraftiga företag, aktiva lantbrukare och en modern landsbygd.

Enligt kommittémotion 2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1 bör Jordbruksverket tillsammans med andra myndigheter i ökande grad arbeta för att bevara och utveckla hag- och betesmarkerna. Motionärerna anser det är viktigt att vända den nuvarande utvecklingen med stadigt minskande arealer hag- och betesmarker. Det handlar om bevara ett öppet landskap med goda förutsättningar för livsmedelsproduktion, sysselsättning, boendemiljöer, turism, rekreation och artrikedom. Även i kommittémotion 2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5 framförs att regeringen bör verka för goda förutsättningar vad gäller öppethållande av hagmarker. Det behövs fler betande djur för att behålla hagarna öppna, bevara den biologiska mångfald som finns där samt värna viktiga kulturhistoriska värden. Motionärerna anser att det finns behov av att skapa bättre förutsättningar för lantbrukare att ha betande djur i hagar då det gynnar den biologiska mångfalden och hjälper till att nå flera av våra nationella miljökvalitetsmål.

Kommittémotion 2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2 lyfter bevarandet och utvecklingen av odlingen av de gamla lantsorterna. De äldre lantsorterna är inte bara ett kulturarv utan också en viktig del i arbetet för att bevara den biologiska mångfalden.

Kompletterande uppgifter

Landsbygdsutveckling

I regeringsförklaringen den 15 september 2015 framfördes att en modern näringspolitik skapar jobb i hela landet. Skogen – det gröna guldets – ska bidra till fler jobb och brukas hållbart. Arbetet med ett nationellt skogsprogram fortsätter. Sveriges potential som turistdestination med fokus på natur- och ekoturism tas till vara. En livsmedelsstrategi arbetas fram för att öka produktionen i hela livsmedelskedjan och möta efterfrågan på ekologisk mat. En regionreform förbereds. Omfattande satsningar görs på bredbandsutbyggnad. Stödet till grundläggande kommersiell service till glesbygden utökas.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg. omr. 23) redovisas att regeringen arbetar för att bidra till goda förutsättningar för arbete och välfärd i hela landet och ta vara på landsbygdens potential för attraktiva livs-, boende- och verksamhetsmiljöer. Landsbygdens näringsliv ska utvecklas och det ska finnas förutsättningar att utveckla arbetstillfällen på landsbygden. Jordbruks-, skogs-, och landsbygdspolitiken ska medverka till att främja livskraftiga företag, attraktiva natur- och kulturmiljöer och omställningen till ett hållbart samhälle, bl.a. genom det nationella skogsprogrammet, den nationella livsmedelsstrategin och genom insatser i gårdsstödet, det svenska landsbygdsprogrammet och programmet för lokalt ledd utveckling (LLU).

Vidare framhålls att regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté (dir. 2015:73) som ska lämna förslag till en sammanhållen politik för långsiktigt hållbar utveckling på Sveriges landsbygd. Kommittén ska belysa utvecklingen och framtida utmaningar och möjligheter. En politik ska föreslås som skapar förutsättningar för tillväxt, företagande, sysselsättning och boende på en attraktiv landsbygd. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2017.

Regeringen anför också i budgetpropositionen att den vill att den gemensamma jordbrukspolitiken lägger ett ökat fokus på åtgärder inom landsbygdspolitiken. Det är viktigt att politiken och dess tillämpning skapar möjligheter till stärkt konkurrenskraft för svensk jordbruks- och trädgårdsnäring samt bidrar till den nödvändiga klimatomställningen och att miljömålen kan nås.

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht framhöll den 2 oktober 2015 i sitt svar på interpellation 2015/16:11 om hur hela Sverige ska leva att landsbygden står inför stora utmaningar men också rymmer goda möjligheter. Ett av regeringens övergripande mål är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet år 2020. För detta behövs en livskraftig och aktiv landsbygd. Politiken inom landsbygdsområdet består bl.a. av åtgärder i det svenska landsbygdsprogrammet. Programmet innehåller åtgärder för att stärka jordbruksföretag och andra företag på landsbygden, miljö- och klimatåtgärder samt åtgärder för förbättrad livskvalitet på landsbygden. Vidare anförde landsbygdsministern att regeringen bedriver en modern och aktiv regional tillväxtpolitik som inriktas på att regionerna ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda

förutsättningar. Det bidrar till jobb och hållbar tillväxt i alla delar av landet, i såväl städer som på landsbygden. För detta finns bl.a. tillgång till resurser inom de regionala strukturfondsprogrammen, insatser inom kommersiell service och regionala företagsstöd.

För att se om uppsatta mål nås och pengarna används rätt kommer insatserna inom landsbygdsprogrammet att utvärderas löpande av Jordbruksverket med bl.a. två fördjupade årsrapporter för 2016 respektive 2018 och en slutrapport 2020. Vidare har EU-kommissionen i sitt arbetsprogram för 2016 aviserat en halvtidsutvärdering av den fleråriga budgetramen för 2014–2020 där man bl.a. kommer att undersöka på vilka sätt man ytterligare kan inrikta EU-budgeten mot resultat och förenkla gällande regler (det s.k. Refitprogrammet), t.ex. för de europeiska struktur- och investeringsfonderna och den gemensamma jordbrukspolitiken.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg. omr. 19) framhålls att en modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet inriktas på att regionerna ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar. Det gäller såväl städer och stadsregioner, tätorter och tätortsregioner av olika storlek som olika typer av landsbygd. Ju fler regioner som är starka och expansiva, desto bättre för Sverige.

Vidare anføres att i vissa glesbygder har kommersiella aktörer begränsade förutsättningar för att kunna bidra till att skapa en god tillgång till kommersiell service. I dessa områden bör staten ta ett särskilt ansvar för att kvinnor och män samt företag och besökare ska ha tillgång till kommersiell service. Enligt regeringen bör det därför inrättas ett kompletterande långsiktigt stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygder baserat på förslagen i betänkandet från utredningen Service i glesbygd (SOU 2015:35). Regeringen skriver även att en satsning på stöd till kommersiell service och lokal serviceutveckling kommer att göras med 750 miljoner kronor inom ramen för landsbygdsprogrammet under perioden 2014–2020. Det handlar dels om att stötta dagligvarubutiker och drivmedelsstationer, dels om lokal serviceutveckling.

Regionala serviceprogram för 2014–2018 ska även fortsättningsvis främja en samordning mellan aktörer och insatser för att öka tillgängligheten till service för medborgare och företag i glesbygden och på landsbygden. Programmen skapar en helhetssyn kring frågor som rör tillgången till kommersiell och offentlig service.

Regeringen beslutade i juli 2015 om en nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft för perioden 2015–2020 som ska bidra till att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. Strategin är vägledande och styrande för inriktningen och genomförandet av det regionala tillväxtarbetet samt för användningen av de medel som satsas för att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. I strategin beskrivs utförligt regeringens prioriteringar och de verktyg och processer som behövs i arbetet för en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft fram till 2020.

Regeringen kommer att arbeta löpande med att genomföra den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft fram till 2020. Hittills har berörda myndigheter fått i uppdrag att ta fram strategier för sitt arbete med regional tillväxt. Regeringen har även inrättat två forum, ett politiskt forum och ett tjänstemannaforum, med syftet att skapa en samlad dialog med regionala aktörer.

Miljöersättningar för hag- och betesmarker

Det svenska landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020 är starkt inriktat på att återställa, bevara och förstärka ekosystem med anknytning till jord- och skogsbruk. Genom att lantbrukare och andra som är intresserade av att förvalta miljön på ett hållbart sätt deltar i programmets miljöåtgärder skapas förutsättningar för en hållbar livsmedelsproduktion och öppna landskap. Detta är bl.a. viktigt för den biologiska mångfalden.

I landsbygdsprogrammet kan man söka miljöersättning för betesmarker och slätterängar. Denna möjlighet fanns även i föregående landsbygdsprogram, men 2015 ändrades ersättningen. Det som tidigare ingick i en ersättning har nu delats upp i tre ersättningar:

- betesmarker och slätterängar
- restaurering av betesmarker och slätterängar
- fäbodan.

Syftet med ersättningen för betesmarker och slätterängar är att bevara och förstärka betesmarkernas och slätterängarnas natur- och kulturmiljövärden, skapa förutsättningar för biologisk mångfald och öka allmänhetens möjligheter till rekreation. Det går att få ersättning om man sköter eller bevarar betesmarker, slätterängar, skogsbete, mosaikbetesmarker eller gräsfattiga marker.

Man kan söka engångsersättning för röjningsåtgärder i betesmarker som delvis vuxit igen, så att hela betesmarken uppfyller betesmarksdefinitionen. Därefter kan man söka miljöersättning för betesmarker och slätterängar. Syftet är att öka natur- och kulturvärden i betesmarker och slätterängar som delvis har vuxit igen. I landsbygdsprogrammet ingår även miljöersättning för restaurering av betesmarker och slätterängar när man restaurerar marker som tidigare har varit betesmarker och slätterängar.

Lantsorter

Programmet för odlad mångfald (POM) är en nationell satsning för att bättre bevara och nyttja våra kulturväxter. Sveriges riksdag beslutade 2000 att POM skulle genomföras som ett verktyg för att förverkliga konventionen om biologisk mångfald. Programmet arbetar med fem uppgifter:

- inventera
- samla in och bevara växter

- öka användningen av våra kulturväxter
- forska om växterna
- informera och utbilda samt
- samarbeta internationellt.

Den odlade biologiska mångfalden har betydelse för den framtida livsmedelsförsörjningen och är en del av vårt kulturarv. Inom POM finns särskilda medel för försök och utveckling. Dessa fördelas av Jordbruksverket efter samråd med POM:s programråd.

Det finns även möjligheter att arbeta med bevaring och utveckling av odling av gamla lantsorter inom ramen för landsbygdsprogrammets kompetensutveckling och rådgivning.

I Jordbruksverkets regleringsbrev för 2016 finns ett uppdrag om traditionell småskalig matkultur. Under 2015–2018 ska Jordbruksverket i samverkan med bl.a. Institutet för språk och folkminnen, Riksantikvarieämbetet och Sametinget främja ett levande och dynamiskt kulturarv kopplat till mat och livsmedelsframställning. Myndigheterna ska tillsammans synliggöra, tillvarata och utveckla bl.a. en mångfald av växtsorter och husdjursraser, kulturmiljöer och landskap. Uppdraget ska delredovisas den 5 maj 2017 och slutredovisas senast den 26 april 2019.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan arbetar regeringen med ett antal åtgärder för regional tillväxt och landsbygdsutveckling. Regeringen har bl.a. beslutat om en nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft för perioden 2015–2020. Arbetet med att genomföra strategin fortgår löpande. Regeringen satsar även på stöd till kommersiell service och lokal serviceutveckling inom ramen för landsbygdsprogrammet. En parlamentarisk kommitté med uppgiften att lämna förslag till en sammanhållen politik för långsiktig hållbar utveckling på Sveriges landsbygd har tillsatts. Utskottet noterar att regeringen har en ambition att lägga ökat fokus på åtgärder inom landsbygdsprogrammet. Utskottet ser fram emot den nationella livsmedelsstrategin och det nationella skogsprogrammet som båda syftar till att bidra med jobb och hållbar utveckling i hela landet.

Utskottet konstaterar även att det inom ramen för landsbygdsprogrammet är möjligt att söka miljöersättningar för bevarande och utvecklande av hag- och betesmarker. Det finns även möjligheter att arbeta med bevarande av gamla lantsorter genom landsbygdsprogrammets kompetensutveckling och rådgivning. Satsningar har även gjorts på detta område genom programmet för odlad mångfald (POM) samt uppdrag till bl.a. Jordbruksverket att arbeta med traditionell småskalig matkultur och genom detta utveckla mångfalden av växtsorter.

Utskottet föreslår med det ovan anförda att motionerna 2015/16:2454 (M), 2015/16:2531 (SD) yrkandena 1 och 2 och 2015/16:2604 (M) yrkande 5

lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som bedrivs samt de möjligheter som redan finns i dag för olika sorters stöd.

Jordbrukets konkurrenskraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att omedelbart genomföra Konkurrenskraftsutredningens förslag, om en jämförande granskning av genomförandet och efterlevnaden av EU-direktiv, om att sätta upp mål för självförsörjningsgraden, om att underlätta för generationsskiften genom tillgång till riskkapital, om kompetensförsörjning för primärproduktionen, om tydligare redovisningar av behovsdriven forskning, om felaktiga tvärvillkorsavdrag och om rimliga sanktions- och återkravsbelopp.
Jämför reservationerna 5 (SD), 9 (SD) och 10 (SD).

Motionerna

I motion 2015/16:291 av Sten Bergheden m.fl. (M) föreslås att de förslag som presenterades av Konkurrenskraftsutredningen omedelbart genomförs. Konkurrensen är hård inom EU och resten av världen, och regeringen måste omedelbart vidta de åtgärder utredningen föreslår. Motionärerna anser bl.a. att skatter på verksamhet som har med svensk livsmedelsproduktion att göra ska sänkas, att gällande djurskyddslag ska ses över, att en tydlig strategi för ökad matproduktion inom Sverige ska tas fram samt att myndigheterna ska främja och utveckla det svenska jordbruket.

I motion 2015/16:911 av Betty Malmberg (M) yrkande 1 framhålls att Sverige bör verka för att EU gör en jämförande granskning av genomförandet och efterlevnaden av de EU-direktiv som rör lantbrukares villkor. Lika villkor är grunden för all näringsverksamhet inom EU. Motionären poängterar att det blir märkligt när olika länders myndigheter tolkar och genomför EU:s direktiv på så olika sätt. Därför bör en granskning av förhållandena göras, särskilt om lantbrukarnas villkor.

Kommittémotion 2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1 handlar om mål för Sveriges självförsörjningsgrad. Den s.k. självförsörjningsgraden i Sverige har sjunkit under 50 procent som ett resultat av att politiker negligerat lantbrukarnas villkor. Detta innebär att Sverige producerar mindre än hälften av de livsmedel som konsumeras. Motionärerna anser att mål bör sättas upp för självförsörjningsgraden. I yrkande 17 framförs att jordbrukets möjligheter att i högre grad få tillgång till riskkapital samt underlätta för generationsskiften och inträden i jordbruket ska utredas eftersom generationsskiften och företagsöverlåtelser i allt högre grad kommer att innebära stora kapitalinsatser. Det finns även en utveckling mot nya typer av ägare och andra krav för att kunna överlåta och investera i jordbruks- och

trädgårdsföretag. Även utformningen av jordförvärvs- och arrendelagstiftningen är viktig i detta sammanhang.

Motion 2015/16:796 av Sten Bergheden (M) tar upp kompetensförsörjningen för primärproduktionen. Motionären vill ge Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i uppdrag att tillsammans med näringslivet, lantbruket samt svensk och internationell expertis inom universitet och högskola analysera och lämna förslag till hur kompetensförsörjningen för primärproduktionen kan stärkas genom högre utbildning. Motionären framhåller att om svenskt lantbruk ska lyckas återta en position med ökad lönsamhet, högre produktion och ökad export är det viktigt att se över hur utbildningarna inom lantbruksnäringen kan förbättras.

I kommittémotion 2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 14 framhålls vikten av att säkerställa kompetensförsörjning för de gröna näringarna och att utbildningarna anpassas bättre efter näringsens behov, särskilt i fråga om bristyrken. Även yrkande 16 har sin grund i Konkurrenskraftsutredningen och det framförs att ett uppdrag bör ges till Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar emot. Detta hänger ihop med att motionärerna anser att offentliga medel i högre utsträckning bör riktas till behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn.

Yrkande 21 i samma motion handlar om att felaktiga tvärvillkorsavdrag ska betalas tillbaka till lantbrukarna. Vidare framförs i yrkande 22 att rimliga sanktions- och återkravsbelopp bör gälla vid felaktigheter. Många av de s.k. tvärvillkoren har systematiskt tillämpats felaktigt i Sverige. Jordbruksverket har medgivit att det är fel på deras avdragssystem, vilket har resulterat i att tusentals lantbrukare kan ha fått avdrag för fel de inte begått. Jordbruksverket avser inte att reglera detta ekonomiskt, vilket motionärerna tycker är fel.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Konkurrenskraftsutredningen

Konkurrenskraftsutredningen (dir. 2013:20) tillsattes i februari 2013 av den förra regeringen, och har utrett möjligheter och hinder för en framtida livskraftig primärproduktion. Utredningens uppdrag bestod dels av att belysa konkurrenskraften, dels av att lämna förslag till en strategi och åtgärder för en livskraftig svensk jordbruks- och trädgårdsproduktion. Uppdraget slutredovisades i mars 2015 i betänkandet *Attraktiv, innovativ och hållbar strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring* (SOU 2015:15).

Utredningen föreslår i sitt slutbetänkande att regeringen tar fram ett förslag till en vision för 2030 om en hållbar, attraktiv och innovativ jordbruks- och trädgårdsnäring. För att nå denna vision föreslår utredningen en strategi för

tillväxt och värdeskapande. Utredningens förslag till åtgärder inom denna strategi utgår från fyra fokusområden:

- regler och villkor
- företagande
- marknadsförutsättningar
- kunskap och innovation.

Förslagen till åtgärder inom dessa fokusområden ska tillsammans bidra till målet om en hållbar, attraktiv och innovativ jordbruks- och trädgårdsnäring.

När det gäller området regler och villkor anser utredningen att grunden för samhällets styrning bör vara den gemensamma EU-lagstiftningen. Nationella regler och krav som går utöver detta bör vara väl motiverade, vila på vetenskaplig grund och nogga prövas bl.a. när det gäller deras effekter på konkurrenskraften.

När det gäller företagande redovisar utredningen att kapitalmarknaden är välfungerande överlag. Dock finns det vissa problem med investeringar inom näringen, och man föreslår därför bl.a. olika utbildningsinsatser för ökad kunskap om riskhantering och att man ser över modellerna för ägarbyten.

Inom området marknadsförutsättningar noteras att primärproduktionen har ett begränsat inflytande över marknaden för insatsvaror, livsmedelsindustrin och handelsledet. Utredningen konstaterar även att möjligheterna till export har en mycket stor långsiktig betydelse.

Utredningen noterar att på området kunskap och innovation finns det mycket i det svenska kunskapssystemet som är positivt och som går att bygga vidare på. Samtidigt finns det möjligheter till förbättringar för att stärka konkurrenskraften.

Utöver att vissa slutsatser från Konkurrenskraftsutredningen kommer att behandlas i livsmedelsstrategin har vissa förslag, enligt information från Näringsdepartementet, diskuterats i relation till andra processer såsom arbetet med den kommande forskningspolitiska propositionen och den fortsatta beredningen av betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75). Propositioner på dessa områden är aviserade till hösten 2016.

En nationell livsmedelsstrategi

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) framhålls att svensk livsmedelsproduktion har förutsättningar att bidra till ökad sysselsättning och tillväxt och samtidigt stärka den hållbara utvecklingen i Sverige och i världen. Regeringen inledde därför 2014 arbetet med att ta fram en livsmedelsstrategi. Landsbygdsministern har framfört som svar på en fråga (skriftlig fråga 2015/16:621) att utgångspunkten med arbetet med livsmedelsstrategin är att det finns en stor potential i den svenska livsmedelsproduktionen och efterföljande led. Mål för arbetet är att öka sysselsättningen, produktionen, exporten, innovationskraften samt lönsamheten i livsmedelsproduktionen samtidigt som de relevanta miljömålen

nås. Andra mål är att öka andelen ekologisk produktion och konsumtion av livsmedel samt bättre möjligheter för konsumenter att göra medvetna val. Strategin ska presenteras i en proposition till riksdagen under 2016.

För att kunna utforma en strategi som kan hantera de utmaningar som finns inom livsmedelskedjan och som är välförankrad har regeringen haft en omfattande dialog med aktörer relaterade till hela livsmedelskedjan. Regeringen har även i budgetpropositionen aviserat att flera av slutsatserna från Konkurrenskraftsutredningen kommer att utgöra en del av den kommande livsmedelsstrategin.

Parlamentariska landsbygdskommittén

För att skapa ytterligare förutsättningar för tillväxt, företagande, sysselsättning och boende på en attraktiv landsbygd beslutade regeringen den 25 juni 2015 (dir. 2015:73) att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdraget att lämna förslag till en sammanhållen nationell politik för en långsiktigt hållbar utveckling på Sveriges landsbygd. I dag saknas det en sådan politik. Inom ramen för uppdraget ska kommittén belysa utvecklingen och framtida utmaningar och möjligheter för landsbygden. Regeringen har betonat att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i arbetet.

Den parlamentariska landsbygdskommittén ska lämna ett delbetänkande den 31 mars 2016 och sitt slutbetänkande i januari 2017.

Genomförande och efterlevnad av EU-regelverk

Frågan om betydelsen av lika villkor för näringsverksamhet inom EU och det problematiska i att medlemsländernas myndigheter kan tolka EU-direktiv på olika sätt och till nackdel för det egna landets företag har tidigare behandlats av näringsutskottet i betänkande 2014/15:NU10. I betänkandet lyfts en rapport fram som Regelrådet och Näringslivets regelnämnd (NNR) publicerade i oktober 2012: Att tydliggöra gold-plating – ett bättre genomförande av EU-lagstiftning. Rapporten beskriver problematiken kring nationell överreglering (s.k. gold-plating), dvs. att ytterligare regler tillkommer vid införande av EU-regelverk i svensk rätt utöver det som krävs för att regelverket ska anses infört. Risken är att tillämpningsområdet utvidgas, att möjligheter till undantag inte utnyttjas eller att strängare sanktioner än nödvändigt införs, vilket kan antas leda till ökade kostnader, onödigt regelkrångel och konkurrensnackdelar för företag.

Vidare redovisar näringsutskottet att förslaget ledde till att den elektroniska vägledning som Tillväxtverket erbjuder som stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet utvecklades. Frågan om gold-plating blev också ett stående inslag vid de utbildningar som hålls för regelgivare på myndigheter, departement och i kommittéer.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) redovisas att Näringsdepartementet har fortsatt arbetet med att samordna regeringens arbete med att förenkla för företagen. För att förenkla för jordbruksföretagen bedrevs

ett omfattande arbete på EU-nivå under 2015. Den nya EU-kommissionären för jordbruk tillträdde under hösten 2014 och satte förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken högt på agendan. Under 2015 har medlemsstaterna och EU-kommissionen tillsammans identifierat flera förslag till förenkling varav vissa redan har genomförts i kommissionens riktlinjer.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2016 (utg.omr. 24) att en viktig faktor för tillväxt och sysselsättning är att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Regler som omfattar företagande är en sådan faktor och det är därför centralt att reglerna är ändamålsenliga så att den administration som krävs för att följa regelverken hålls till ett minimum. Ett konsekvent arbete har bedrivits för att utveckla förenklingsarbetet på EU-nivå så att arbetet med att minska bördan och byråkratin till följd av EU-lagstiftning fortsätter.

När det gäller efterlevnad och implementering av EU-lagstiftning på djurskyddsområdet har utskottet tidigare redovisat (bet. 2014/15:MJU5) att frågan om lagstiftningen följs var prioriterad i kommissionens meddelande om EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 (KOM(2012) 6). Efterlevnad uppnås genom tillsynsåtgärder som vidtas av medlemsstaterna eller under deras ansvar även om kommissionen har en viktig funktion när det gäller att se till att efterlevnaden sker på ett enhetligt sätt i EU. Man måste säkerställa att lika villkor gäller för alla producenter i EU och att djuren behandlas korrekt. Sverige har vid flera tillfällen lyft frågan om vikten av att den gemensamma djurskyddslagstiftningen följs i olika sammanhang, bl.a. vid jordbruks- och fiskerådet i december 2014.

Ett antal initiativ inom kommissionens strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 har ännu inte genomförts. Det är angeläget att kommissionen utarbetar en ny strategi som tar vid när den nuvarande upphör. Det har påtalats av flera Europaparlamentariker och medlemsstater, däribland Sverige. Frågan har bl.a. varit uppe på chefsveterinärmötena under hösten 2015. Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht har även i september 2015 skickat ett brev till EU:s hälsokommissionär Vytenis Andriukaitis där han påtalar behovet av en strategi och handlingsplan för djurskyddsområdet samt vikten av att medlemsstaterna genomför djurskyddslagstiftningen. Kommissionen har låtit förstå att man i första hand kommer att satsa på att färdigställa det som saknas i den nu gällande strategin.

Intergroup on the Welfare & Conservation of Animals i Europaparlamentet har nyligen satt samman en arbetsgrupp, som leds av Fredrick Federley, för att ta fram förslag på hur kommissionen ska uppmanas att ta fram en ny strategi för djurskydd. Enligt Näringsdepartementet finns inga sådana förslag ännu presenterade. Europaparlamentet antog även i november en icke-bindande resolution som uppmanar kommissionen att ta fram en ny djurvälfsstrategi. I resolutionen efterfrågas en utvärdering av den nuvarande strategin samt att en ny för perioden 2016–2020 läggs fram. Man vill även att kommissionen ska se till att rådande lagstiftning följs av medlemsstaterna.

Jordbrukspolitik

Utskottet har tidigare redovisat (bet. 2012/13:MJU10) att en jordbrukspolitik med mål om nationell självförsörjning skulle vara problematisk att kombinera med de åtaganden Sverige har som EU-medlem och de mål som gäller för den gemensamma jordbrukspolitiken samt de grundläggande principer som EU-samarbetet vilar på, t.ex. fri rörlighet för varor, icke-diskriminering och lojalt samarbete. Sverige saknar i princip möjlighet att utforma en nationell jordbrukspolitik som avviker från den gemensamma.

Vidare konstateras att de svenska målen om självförsörjning övergavs i början av 1990-talet då prisregleringen för jordbruksprodukter avskaffades och Sverige gick med i EU. EU-inträdet innebar att Sverige i stället antog den gemensamma jordbrukspolitiken. Målet för den gemensamma jordbrukspolitiken är att höja produktiviteten inom jordbruket, garantera en skälig levnadsstandard för lantbrukarna, stabilisera marknaderna för jordbruksprodukter, trygga försörjningen av jordbruksprodukter och garantera konsumenterna tillgång till jordbruksprodukter till rimliga priser. För att nå dessa mål har EU bl.a. upprättat en gemensam jordbruksmarknad som innebär fri rörlighet för jordbruksprodukter. Marknaden grundas på tre principer, nämligen gemensamma priser (EU garanterar bönderna ett lägsta pris för vissa produkter), gemensam förmånsrätt (varor som är producerade inom EU ska ha företräde på marknaden framför varor som producerats utanför) och gemensam finansiering via en EU-budget.

Inom den gemensamma jordbrukspolitiken finns olika sorters stöd för lantbrukare, bl.a. gårdsstödet som är ett sorts inkomststöd som syftar till att främja lantbruket. Det ska bidra till ökad konkurrenskraft och till att hålla landskapet öppet. Stora delar av budgeten för den gemensamma jordbrukspolitiken satsas även i dag på landsbygdsutveckling. Landsbygdsprogrammet innehåller åtgärder för att stärka jordbruksföretag och andra företag på landsbygden, miljö- och klimatåtgärder samt åtgärder för förbättrad livskvalitet på landsbygden. Inom landsbygdsprogrammet satsas t.ex. 3,25 miljarder kronor på bredband som kompletteras med ytterligare 1,2 miljarder kronor inom ramen för regionalfondsprogrammen i de nordliga delarna av landet. Enligt regeringen (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) är detta en oerhört viktig satsning och en förutsättning för att människor ska kunna bo, leva och verka samt driva företag på landsbygden.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen att den vill stärka konkurrenskraften för jord- och skogsbruket och se en ökad produktion av livsmedel i Sverige. Landsbygdsministern har uttalat (som svar på ip. 2014/15:110) att det behövs en långsiktig livsmedelsstrategi för att skapa förutsättningar för tillväxt i hela livsmedelskedjan och därmed stödja en ökad svensk matproduktion.

Generationsskiften m.m.

Utskottet har tidigare konstaterat (bet. 2014/15:MJU5) att Sverige står inför en betydande generationsväxling inom små och medelstora företag. Utskottet har redovisat att insatser enligt förslaget till landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020 kommer att göras dels inom ramen för gårdsstödet, dels inom landsbygdsprogrammet för att fler unga ska kunna komma in i lantbruket. Landsbygdsministern har uttalat (som svar på ip. 2014/15:110) att gårdsstödet innebär en form av inkomstförstärkning och grundtrygghet för jordbruksföretag i hela Sverige och att det nya stödet till unga lantbrukare kommer att bidra till att underlätta generationsskiften.

Regeringen framför även i budgetpropositionen för 2016 att 2015 var det första året som de nya reglerna för gårdsstödet tillämpades i Sverige. Det nya gårdsstödet innebär att en nationell utjämning av stödnivåerna påbörjas, vilken kommer leda till att gårdsstödet 2020 kommer att vara lika för alla lantbrukare i hela landet. Det nya stödet till unga jordbrukare har getts en så hög tilldelning som möjligt så att unga lantbrukare ges bättre förutsättningar att starta jordbruksverksamhet och växa, vilket kan bidra till förnying inom sektorn.

Konkurrenskraftsutredningen (SOU 2015:15) har även konstaterat att det finns vissa problem gällande investeringar inom jordbruks- och trädgårdsnäringen och förslår därför bl.a. utbildningsinsatser och att modellerna för ägarbyten ses över. Utredningens betänkande är under beredning inom Regeringskansliet. Landsbygdsministern har anfört (fråga 2015/16:630) att Konkurrenskraftsutredningen och dess remissförfarande är ett av de underlag som används vid framtagandet av livsmedelsstrategin.

Kompetensförsörjning

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2016 (utg.omr. 23) att väsentligt för en hållbar utveckling av de areella näringarna och landsbygden är att kompetensförsörjningen och kunskapsutvecklingen tryggas genom utbildning, forskning och innovation samt förbättrad jämställdhet. I propositionen tillför regeringen bl.a. resurser till ett nytt svenskt undersöknings- och forskningsfartyg, Svenska artprojektet, inrättandet av en riskvärderingsfunktion för växtskadegörare samt en omfördelning av anslag till forskning och utbildning på forskarnivå. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) fortsätter att utveckla forskningen inom de prioriterade områdena biobaserad ekonomi och miljö, hälsa och välbefinnande. Sammantaget har forskningen vid SLU ökat under de senaste åren. Såväl anslaget som den externa finansieringen har ökat de senaste åren.

Det internationella samarbetet inom utbildning och forskning är, enligt regeringens mening, viktigt. Både SLU och Formas visar på ett starkt engagemang och deltar i samarbetet på olika sätt både inom och utanför Europa.

Under 2014 instiftade SLU ett råd för samverkan med uppgiften att utveckla sitt långsiktiga strategiska arbete inom samverkansområdet. SLU har

en lång tradition av samverkan med lantbruks- och skogssektorerna och finns i dag på plats för att bidra till utvecklingen av det gröna näringslivet lokalt över hela landet. Detta är en styrka som universitetet satsar på att vidareutveckla genom att skapa en starkare intern samverkan och därigenom kunna möta de frågor och samverkansmöjligheter som finns över hela Sverige. Inom ett samarbete mellan SLU och Västra Götalandsregionen har man skapat ett kompetenscentrum för rådgivning, vilket ska verka för ökad samverkan kring kompetensutveckling och kunskapsförsörjning inom lantbruket. Det framhålls även att Formas, för jordbrukets och trädgårdsbrukets kunskapsförsörjning, finansierar forskning av tillämpad karaktär genom Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF) till vilken har avsatts 20 miljoner kronor från Formas anslag. Formas har även bidragit till forskning inom områdena skogsråvaror och biomassa samt samfinansierar även jordbruks- och miljöteknisk forskning vid JTI AB.

Inom ramen för landsbygdsprogrammet kan stöd sökas för kompetensutveckling och rådgivning. Syftet är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och på det sättet bidra till att nå målen med landsbygdsprogrammet. Ett stöd riktar sig specifikt till kompetensutveckling och rådgivning för just ökad konkurrenskraft. Syftet är att stärka jordbrukets konkurrenskraft genom att de som är verksamma inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag får ökad kunskap, praktiska exempel, eller individuellt anpassad rådgivning om hur de kan leda sitt företag så att det kan utvecklas, marknadsorienteras och anpassa sig till klimatförändringar. Ett visst fokus kommer även läggas på att öka kompetensen hos unga redan innan de har gjort sina yrkesval för att öka kunskapen och intresset för de gröna näringarna och visa på deras möjligheter.

Konkurrenskraftsutredningen har analyserat området kunskap och innovation. Man kommer fram till att det finns mycket i det svenska kunskapssystemet som är positivt och som går att bygga vidare på. Samtidigt finns det stora möjligheter till förbättringar för att stärka konkurrenskraften med bl.a. behovsdriven forskning samt satsningar på högre utbildning. Utredningens betänkande är under beredning inom Regeringskansliet. Utskottet har tidigare redovisat (bet. 2015/16:MJU2) att frågan diskuteras i samband med dels beredningen av en kommande proposition om en livsmedelsstrategi, dels beredningen av forsknings- och innovationspropositionen.

Felaktiga tvärvillkorsavdrag

Tvärvillkoren är vissa regler som lantbrukare måste följa för att få full utbetalning av vissa jordbruksstöd. Alla lantbrukare i EU måste följa tvärvillkoren. Syftet med reglerna som ingår i tvärvillkoren är att bevara jordbruksmarken i gott skick, förbättra miljön, minska smittspridning och få säkrare livsmedel. Detta ska bidra till en långsiktigt hållbar produktion.

Jordbruksverket har, utifrån ett bemyndigande från regeringen, det fulla ansvaret för hur tvärvillkoren tillämpas i Sverige. Det innebär att det är upp till Jordbruksverket att tolka EU-regelverket och utifrån det upprätta ett system för tvärvillkor. Landsbygdsministern har framfört (ip. 2014/15:183) att regeringen följer arbetet med att genomföra jordbrukspolitiken genom kontinuerlig dialog och diskussion med Jordbruksverket. Regelförenkling är en viktig fråga för regeringen både i EU-förhandlingar och i framtagandet av nationell lagstiftning. Jordbruksverket har många års erfarenhet av regelförenkling, och att förenkla och tydliggöra reglerna för lantbrukare utan att göra avkall på miljökraven är en ständigt pågående process. I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) anförs att det är viktigt att genomförandet och förvaltningen av den gemensamma jordbrukspolitiken är effektiv och enkel för både brukare och myndigheter. Regeringen föreslår därför att Jordbruksverket får extra resurser för detta under perioden 2016–2019.

Tvärvillkorsreglerna och principen för hur avdrag på stöden ska göras regleras på EU-nivå. Enligt landsbygdsministern (ip. 2014/15:183) har den nya jordbrukskommissionären satt regelförenklingar högt på agendan, vilket är mycket positivt. Ett enklare och mer transparent sanktionssystem för tvärvillkoren är något som kan behövas, och landsbygdsministern kommer att verka för att dessa frågor inkluderas i en övergripande översyn av jordbrukspolitiken inför nästa reform. Inför jordbruks- och fiskerådet den 16 november 2015 framförde landsbygdsministern att det redan nu finns skäl att lyfta fram förenklingsfrågor för utvärdering och analys inför nästa jordbrukspolitiska reform.

Enligt information från Näringsdepartementet handlar frågan om felaktiga tvärvillkorsavdrag om Jordbruksverkets tidigare gruppering av kontrollpunkter inom tvärvillkoren. Jordbruksverket gjorde under 2014 en översyn av hur kontrollpunkterna grupperades och fann utrymme för förbättringar och reviderade därmed kontrollinstruktionen. Jordbruksverket menar att den tidigare grupperingen ryms inom EU-regelverket. Vidare har Sverige inte fått någon kritik för tillämpningen vid kommissionens revision av tvärvillkoren 2011.

Eftersom Jordbruksverket menar att båda tillämpningarna är i linje med EU-regelverket avser myndigheten inte att gå tillbaka och korrigera några gamla beslut där lantbrukare fått avdrag till följd av den gamla grupperingen. Man hänvisar i stället till möjligheten att överklaga. Jordbruksverket har även gjort en mindre analys som visar att det förmodligen är få lantbrukare som drabbats.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har aviserat en proposition till 2016 med en livsmedelsstrategi som ska syfta till att öka konkurrenskraften i hela livsmedelskedjan och därigenom bidra till att stärka tillväxten på landsbygden. För att ytterligare skapa

förutsättningar för en attraktiv landsbygd har regeringen också beslutat om en parlamentarisk kommitté med uppdraget att lämna förslag till en sammanhållen nationell politik för en långsiktigt hållbar utveckling på Sveriges landsbygd. Utskottet konstaterar att arbete pågår som syftar till en konkurrenskraftig livsmedelssektor och landsbygd. Utskottet ser även fram emot den nationella livsmedelsstrategin samt utfallet av den parlamentariska landsbygdskommittén.

Vidare noterar utskottet att det pågår arbete på EU-nivå gällande hur olika EU-direktiv följs, bl.a. på djurskyddsområdet. Det pågår även förenklingsarbete som syftar till att förenkla EU:s regelverk. Tidigare har problematiken med att gå längre i nationella krav än vad EU-lagstiftningen kräver utretts och myndigheterna arbetar med den frågan i konsekvensutredningar.

När det gäller att underlätta generationsskiften konstaterar utskottet att det finns stöd att söka inom landsbygdsprogrammet. Även gårdsstödet innebär en inkomstförsäkring.

Utskottet noterar att när det gäller nationella självförsörjningsmål vill regeringen se en ökad produktion av livsmedel i Sverige och att detta är ett av syftena med den kommande livsmedelsstrategin.

Inom EU arbetar man med att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken. Utskottet konstaterar att regeringen är aktiv i detta arbete och driver bl.a. på för att förenkla tvärvillkoren. Vidare noteras att det finns möjligheter att överklaga Jordbruksverkets beslut om tvärvillkorsavdrag om man anser det vara felaktigt.

Utskottet föreslår att motionerna 2015/16:291 (M), 2015/16:796 (M), 2015/16:911 (M) och 2015/16:2078 (SD) yrkandena 14 och 16–17 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet. Vidare avstyrks motion 2015/16:2078 (SD) yrkandena 1 och 21–22 med det anförda.

Konkurrenskraft inom livsmedelsproduktionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en strategi för att öka animalieproduktionen samt se över hinder och möjligheter för denna produktion, en handlingsplan för att stärka den svenska matproduktionen, betydelsen av Matlandet Sverige, en förstärkning av förädlingsvärdet i livsmedelskedjan, hållbar matproduktion för småföretagare och en harmonisering av målen om ökad livsmedelsproduktion och vattendirektivets mål om god vattenkvalitet.

Jämför reservation 6 (M, C).

Motionerna

I motion 2015/16:290 av Betty Malmberg (M) yrkande 2 framhålls behovet av att utarbeta en svensk strategi för att öka animalieproduktionen. Vidare anser motionären i yrkande 3 att hinder och möjligheter för svensk animalieproduktion ska ses över. En ökad animalieproduktion innebär att jobb stannar kvar på landsbygden, att inflyttningen till storstäder minskar och bidrar också till ökad export och en växande livsmedelsindustri. På så sätt gynnas både arbetslinjen, företagsamheten och Sveriges självförsörjningsgrad. Det ger även förutsättningar för en levande landsbygd med öppna landskap.

I motion 2015/16:1595 av Jenny Petersson (M) uppmärksammas behovet av en handlingsplan med konkreta åtgärder för att stärka den svenska matproduktionen och för en levande landsbygd. Rapporter om mjölkbönder som behöver lägga ned sin verksamhet kommer dagligen och enligt motionären måste denna negativa trend brytas. Sverige ska inte sätta upp lagar som försvårar för de redan utsatta lantbrukarna. Motionären ser med oro på att regeringen planerar att återinföra handelsgodskatt, att skatter på diesel och bensin höjs som slår brett mot alla transporter på landsbygden samt planerna på en lastbilsskatt. Höjda avgifter och skatter kommer inte skapa fler arbetstillfällen, utan det behövs enklare regler och sänkta kostnader. Motionären anser även att Sverige borde arbeta med att inom EU höja kraven på djurskydd så att svenska bönder ska kunna konkurrera på lika villkor. En annan viktig fråga att driva på EU-nivå är att gårdsstödet ska betalas ut tidigare. På svensk nivå måste myndigheterna sedan prioritera utbetalningarna.

Betydelsen av visionen Matlandet Sverige betonas i kommittémotion 2015/16:2429 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 4. Motionärerna lyfter fram Matlandet Sverige och dess resultat i form av drygt 9 000 fler jobb samt ökad livsmedelsexport från 47 miljarder kronor 2008 till 63 miljarder kronor 2013. Antalet livsmedelsföretag ökade även kraftigt, det blev större lokal förankring i offentliga upphandlingar och fler mindre slakterier etablerades. Motionärerna anser att det är viktigt att det arbete som genomfördes i satsningen Matlandet Sverige ligger till grund för livsmedelsstrategin. I yrkande 5 understryks vikten av att förstärka förädlingsvärdet i livsmedelskedjan från jord till bord. Matlandet Sverige innehöll åtgärder för att stärka både den svenska matproduktionen och förädlingsvärdet. Enligt yrkande 6 är det viktigt att verka för en hållbar matproduktion där småföretagare ges möjlighet att konkurrera på lika villkor. Motionärerna framhåller vikten av att få fler matföretagare, öka den svenska matexporten och skapa fler jobb i de gröna näringarna.

Enligt motion 2015/16:1572 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) behövs en harmonisering av målen om en ökad livsmedelsproduktion och vattendirektivets mål om god vattenkvalitet innan viktig livsmedelsproduktion går förlorad. Det pågår för tillfället arbete med att genomföra vattendirektivet i svensk lagstiftning. Syftet med direktivet är att säkra en god vattenkvalitet. Samtidigt håller regeringen på att ta fram en livsmedelsstrategi för att öka

livsmedelsproduktionen. För att uppnå detta krävs goda förutsättningar för lanthuset. Motionären ser en utmaning i att anpassningen till vattendirektivet riskerar att försvara för den svenska bonden att bruka sin mark, vilket leder till lägre livsmedelsproduktion. I slutändan blir det svårt att nå målet om en ökad livsmedelsproduktion. Det behövs därför en harmonisering av dessa två mål.

Kompletterande information

Regeringen aviserade arbetet med en nationell livsmedelsstrategi i budgetpropositionen 2015. Även i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) lyfter regeringen fram att svensk livsmedelsproduktion har förutsättningar att bidra till ökad sysselsättning och tillväxt och samtidigt stärka den hållbara utvecklingen i Sverige och i världen. Detta ska göras genom en livsmedelsstrategi vars mål är att öka sysselsättningen, produktionen, exporten, innovationskraften och lönsamheten i livsmedelsproduktionen, samtidigt som de relevanta nationella miljömålen nås. För att säkerställa att arbetet med livsmedelsstrategin möter de utmaningar och möjligheter som finns i den svenska livsmedelskedjan har en bred och omfattande extern förankring och dialog med aktörer relaterade till hela livsmedelskedjan genomförts. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under 2016 med förslag om en långsiktigt hållbar livsmedelsstrategi i enlighet med dessa mål. Landsbygdsministern har även sagt (ip. 2014/15:278) att det finns delar av satsningen Matlandet Sverige som regeringen kommer att ta till sig i arbetet med livsmedelsstrategin.

Konkurrenskraftsutredningen (SOU 2015:15) har konstaterat att jordbruks- och trädgårdsnäringsen står inför stora utmaningar för att nå ökad konkurrenskraft och produktion. Utredningen föreslår att regeringen lägger fram ett förslag till en vision för 2030 – en hållbar, attraktiv och innovativ jordbruks- och trädgårdsnäring – som en del av en nationell livsmedelsstrategi. Landsbygdsministern har sagt (ip. 2014/15:278) att i arbetet med livsmedelsstrategin kommer åtgärdsförslag från Konkurrenskraftsutredningen att beaktas. Jordbruksnäringens utveckling och produktion kommer att vara central.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2016 att den vill stärka konkurrenskraften för jord- och skogsbruket och se en ökad produktion av livsmedel i Sverige. Som ett led i detta och för att minska de negativa effekterna av det rådande kritiska läget i mjölknäringen föreslår regeringen att koldioxidskattenedsättningen höjs ytterligare till 1,70 kronor per liter under perioden den 1 januari 2016 till den 31 december 2018. Den ytterligare höjningen av koldioxidskattenedsättningen minskar därmed kostnaderna för det svenska jord- och skogsbruket med 100 miljoner kronor per år. Vidare konstaterar regeringen att de svenska jordbruksföretagen möter en allt hårdare internationell konkurrens och kontinuerligt behöver hantera detta genom att utvecklas, både genom att konkurrera med mervärden som konsumenterna efterfrågar och genom att öka produktiviteten. Detta är särskilt märkbart för

mjölkföretagen. Regeringen ser allvarligt på den situation som den svenska mjölknäringen befinner sig i och följer noggrant utvecklingen samt överväger ytterligare åtgärder inom ramen för den kommande livsmedelsstrategin.

EU-kommissionen beslutade i september 2015 om ett krispaket till djurproducenter i syfte att stötta sektorer i kris. I krispaketet ingick en pott pengar per medlemsstat för att utforma insatser på nationell nivå. I Sverige har dessa direktstöd riktats till mjölkbönderna. För Sveriges del omfattar stödet totalt ca 150 miljoner kronor, varav Sverige står för ca 50 procent och EU för ca 50 procent.

Under 2015 genomfördes ett antal större förändringar av gårdsstödet. Regeringens utgångspunkt är att regelverken ska vara stabila och förutsägbara för stödmottagarna. Utifrån erfarenheterna från 2015 års tillämpning av gårdsstödet och de förenklingar av EU-reglerna för gårdsstödet som aviserats av Europeiska kommissionen kan det dock finnas skäl att justera vissa delar av gårdsstödet utformning i Sverige inför kommande stödår. Gårdsstödet fortsätter att ha stor betydelse för att inkomsterna ska hållas uppe inom det svenska jordbruket. Gårdsstödet bör utformas så att det stärker konkurrenskraften i jordbrukssektorn på så marknadsmässiga villkor som möjligt. I det sammanhanget bör lika konkurrensvillkor mellan Sverige och övriga EU-länder eftersträvas, och gårdsstödet betydelse för att upprätthålla inkomsterna beaktas. Regeringen anser vidare att gårdsstödet i Sverige bör utformas så att det bidrar till sysselsättning och aktivitet på Sveriges landsbygd. Regelförenkling är en viktig utgångspunkt vid alla beslut om nationell utformning av stödet.

Enligt information från Näringsdepartementet finns det inom landsbygdsprogrammet möjlighet att arbeta för att stärka småskalig livsmedelsproduktion. Stöd kan sökas för kompetensutveckling och som projektstöd.

En annan angelägen fråga för regeringen är ett gott djurskydd. Att behandla djuren väl är ett etiskt ansvar. Regeringen aviserar i budgetpropositionen för 2016 att de kommer arbeta kontinuerligt för att förbättra skyddet för djuren, såväl i Sverige som för djur utanför Sveriges gränser, med tydliga krav på att djurhållningen ska ge djuren möjlighet att utöva sitt naturliga beteende och att beteendestörningar ska förebyggas. Regeringen kommer att fortsätta beredningen av betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) och har aviserat en proposition om en ny djurskyddslag till slutet av 2016.

Ökad livsmedelsproduktion och vattendirektivet

Vattendirektivet eller ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG) fastslår en ram för den europeiska gemenskapens vattenpolitiska samarbete. Direktivet trädde i kraft den 22 december 2000. Direktivet syftar till att etablera en ram för enhetliga regler på EU-nivå för skydd av europeiska vatten: sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten, men dock inte hav. Det handlar främst om att förbättra vattenrelaterat miljöarbete genom

en gemensam lagstiftning för vatten. Bland annat försöker man minska föroreningar, främja hållbar vattenanvändning, förbättra tillståndet för existerande akvatiska ekosystem samt reducera effekterna av översvämningar och torka.

Enligt klimat- och miljöminister Åsa Romson (ip. 2014/15:575) är regeringens ambition och arbete starkt inriktat på att ge förutsättningar för ökad livsmedelsproduktion i Sverige. Det behövs av flera skäl. Det handlar om ett levande lantbruk som levererar mycket bra miljöjänster med öppna landskap, levande landsändar och levande byar. Men det handlar också om att i ett internationellt perspektiv ha ett ansvar, ett åtagande, att använda de jordbruksmarker som finns i Sverige till att producera livsmedel. Den typen av jordbruk kommer att vara svårare att bedriva i andra delar, inte minst i södra Europa, med tanke på klimatförändringarna. De gör att det blir ett oerhört mycket svårare jordbruksklimat.

Ett levande lantbruk och en stark livsmedelsförsörjning bygger på att ta väl vara på våra resurser, och därför menar klimat- och miljöministern att det är onödigt att måla upp bilden av att en god vattenkvalitet skulle stå i kontrast till att värna om en bra livsmedelsproduktion och en levande landsbygd. En god vattenkvalitet är grunden för företagen i de gröna näringarna och det tror ministern att de flesta i de gröna näringarna ser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen kommer att lansera en handlingsplan i form av en nationell livsmedelsstrategi för att stärka konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdsnäringarna. Denna ska som tidigare nämnts presenteras som en proposition under 2016. Utskottet noterar även att regeringen arbetar på att stävja den kris som framför allt mjölkbönderna befinner sig i samt att man ser gårdsstödet som en viktig inkomstkälla för jordbruksföretagare som ska vara stabil och förutsägbar. Som tidigare redovisats har Sverige tillsammans med andra medlemsstater och Europaparlamentarikar påtalat för kommissionen vikten av en ny strategi för djurskydd och djurs välbefinnande för perioden 2016–2019. Regeringen har även aviserat en proposition om en ny djurskyddslag till senare delen av 2016. Utskottet vill framhålla vikten av att regeringen fortsätter att arbeta på EU-nivån med djurskyddet.

I likhet med regeringen anser utskottet att det inte finns en målkonflikt mellan ökad livsmedelsproduktion och en god vattenkvalitet. Det framhålls att en god vattenkvalitet snarare är en förutsättning och grund för ett levande lantbruk och en stark livsmedelsförsörjning.

Utskottet föreslår att motionerna 2015/16:290 (M), 2015/16:1595 (M) och 2015/16:2429 (C) yrkandena 4–6 med det anförda och i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet lämnas utan vidare åtgärd. Även motion 2015/16:1572 (M) föreslås lämnas utan vidare åtgärd.

Regelförenkling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förenklade regler för landsbygdsprogrammet och direktstöden, för småskaliga slakterier, enklare förprovning för djurstallar samt handläggning för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion.

Jämför reservationerna 7 (M, C) och 8 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 19 framförs att Jordbruksverket behöver arbeta för förenklade regler och generösare tolkningar för landsbygdsprogrammet och direktstöden även fortsättningsvis. I yrkande 24 framförs att regeringen ska verka för enklare förprovning av nya djurstallar och i yrkande 25 att regeringen ska verka för enklare handläggning för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion. Motionärerna framför att det måste bli enklare att bedriva jordbruk utan att överge höga ambitioner vad gäller miljön. Långsiktiga och målstyrda regelverk bör eftersträvas av myndigheterna.

Enligt kommittémotion 2015/16:2603 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12 bör reglerna för småskaliga slakterier förenklas. Motionärerna anser att småskaliga slakterier ger kortare djurtransporter, skapar arbetstillfällen, ökar utbudet av närproducerade livsmedel samt skapar en viktig infrastruktur för att stärka turism och s.k. gastroturism. Genom den avgiftssänkning som den förra regeringen införde har antalet småskaliga slakterier fördubblats. Motionärerna vill att ytterligare småskaliga slakterier ska kunna etableras och vill därför förenkla reglerna för detta.

Kompletterande information

Förenklingsarbete

Enligt budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) har Näringsdepartementet under året fortsatt arbetet med att samordna regeringens arbete med att förenkla för företagen. Ett omfattande regelförenklingsarbete för jordbruksföretag har skett på EU-nivå under 2015. Den nya EU-kommissionären för jordbruk har satt förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken högt på agendan. Under 2015 har medlemsstaterna och EU-kommissionen tillsammans identifierat flera förslag till förenkling varav vissa redan har genomförts i kommissionens riktlinjer.

Inför jordbruks- och fiskerådets möte den 16 november 2015 anförde regeringen att de välkomnar att kommissionen uppmärksammar behovet att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken. Regeringen har bidragit med förenklingsförslag till både kommissionen och till det förra ordförandeskapet.

Regeringen anser att det är viktigt att det förenklingsarbete som påbörjats ses som ett startskott på ett kontinuerligt arbete med att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken utan att göra avkall på miljökraven. Även om kommissionären specifikt har efterfrågat förenklingsförslag som ryms inom den nuvarande politiken kan det redan nu finnas skäl att lyfta fram förenklingsfrågor för utvärdering och analys inför nästa jordbrukspolitiska reform. Områden där regeringen ser utrymme för förenkling inom ramen för jordbrukspolitiken första pelare är t.ex. tvärvillkor, förgröning och handelsnormer. Regeringen skulle vilja se större effekt av förenklingsarbetet och efterlyser därför fler förslag från kommissionen som i högre grad kan ge märkbara förenklingar. Regeringens intention är att aktivt delta i detta arbete.

Regelverket för den gemensamma jordbrukspolitiken har genom reformen som genomfördes 2013 blivit krångligare i många delar. Regeringen har därför ansett att det finns skäl att påbörja ett arbete med analyser och utvärderingar inför kommande reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken. Syftet med arbetet är bl.a. att ta fram förslag till en framtida gemensam jordbrukspolitik som kan bidra till att uppnå målen med livsmedelsstrategin. Enligt uppgifter från Näringsdepartementet ingår det även att arbeta med förenklingar.

Jordbruksverket genomförde 2013 den s.k. Förenklingsresan tillsammans med Lantbrukarnas riksförbund. Jordbruksverket har under 2014 och 2015 följt upp de 360 förenklingsförslag som samlades in från de företag som besöktes under den resan. Förenklingsförslagen har fördelats ut på berörda myndigheter och branschorganisationer för analys och genomförande. Under perioden 2011–2014 har Jordbruksverket infört en gemensam kundtjänst för Jordbruksverket och länsstyrelserna, skapat elektroniska kundakter, infört samlade kundbilder för handläggare och utvecklat Mina sidor på nätet för lantbrukare. Dessa förenklingsåtgärder syftar till att öka tillgängligheten och överblicken samt ge brukarna bättre service och leda till att det blir enklare och mer enhetligt att hantera stöden och mindre risk för fel. Regeringen fortsätter att följa myndigheters och branschorganisationers arbete med de åtgärder som föreslogs under Förenklingsresan.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen att det är viktigt att genomförandet och förvaltningen av den gemensamma jordbrukspolitiken är effektiv och enkel för både brukare och myndigheter. Regeringen har därför föreslagit att Jordbruksverket får extra resurser för detta under perioden 2016–2019.

Förprovning

Förprovning innebär att länsstyrelsen på förhand prövar om stall, förvaringsutrymme eller hägn är godkänt utifrån djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Krav på förprovning finns i 5 § djurskyddsförordningen. Både Djurskyddsutredningen (SOU 2011:75) och Konkurrenskraftsutredningen (SOU 2015:75) tar upp detta med förprovning. Djurskyddsutredningen kommer fram till att kravet på förprovning av ny-, om- och

tillbyggnad av djurstallar behövs för att förebygga djurskyddsproblem. Konkurrenskraftsutredningen anser att det primärt är företagarens ansvar att uppföra byggnader i enlighet med gällande normer och regler. Att ta bort kravet om förprovning skulle innebära en regelförenkling. Förprovningen kan emellertid vara en trygghet för den som ska investera det mångmiljonbelopp som byggnationen innebär. Konkurrenskraftsutredningen anser därför att Jordbruksverket ska titta närmare på detta.

Betänkandena från dessa båda utredningar bereds för närvarande inom Regeringskansliet både i samband med en proposition om en nationell livsmedelsstrategi och en proposition om en ny djurskyddslag.

Miljötillstånd

Utskottet har tidigare redovisat (bet. 2013/14:MJU1) att miljöprovningarna redan har förenklats på ett antal punkter. Bland annat har en reform av mark- och miljödomstolarna genomförts som syftar till att förenkla, samordna och effektivisera handläggning och domstolsprövning. Tillståndsprövningen har koncentrerats till tolv länsstyrelser för att åstadkomma en mer effektiv prövning och kortare handläggningstider.

Konkurrenskraftsutredningen (SOU 2015:15) konstaterar att de krav som ställs i tillståndsärenden kostar både tid och pengar för företagen. Regelverken tillämpas även olika i olika delar av landet. Ett annat problem är att de långa handläggningstiderna kan verka hämmande på investeringsviljan. Konkurrenskraftsutredningens betänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Småskaliga slakterier

Livsmedelsverket har sedan 2005 haft i uppdrag från regeringen att förbättra förutsättningarna för de mindre slakterierna. Under åren 2008–2010 öronmärktes 9 miljoner kronor av Livsmedelsverkets anslag för nedsättning av kontrollavgifterna. För perioden 2011–2013 höjdes beloppet till 12 miljoner kronor per år. År 2012 infördes även ett anslag om 90 miljoner kronor som har öronmärkts för att stärka livsmedelsföretagarnas konkurrenskraft genom en sänkning av avgifterna för den officiella kontrollen vid slakterier.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) skriver regeringen att 12,4 miljoner kronor avsattes under 2014 för att sänka kostnaderna för köttkontroll vid mindre slakterier och vilthanteringsanläggningar. Medlen har även kunnat användas för att finansiera kostnader för godkännandeprovning av mindre slakterier och vilthanteringsanläggningar. Samtliga slakterier och vilthanteringsanläggningar har fått avgiften nedsatt till strax över EU:s minimiavgifter. För anläggningar med planerad slakt under 200 ton innebar nedsättningen att avgiften är på samma nivå som EU:s miniminivå, medan det för anläggningar med planerad slakt över 200 ton innebar en avgift på 1,08 gånger EU:s minimiavgift. Utan nedsättningen skulle avgifterna per slaktat djur

mångdubblas för mindre företag. Antalet aktiva små slakterier och vilthanteringsanläggningar fortsätter att öka. År 2008 fanns det 113 småskaliga slakterier, 2011 hade de ökat till 149 stycken och 2014 var siffran 168.

I Livsmedelsverkets regleringsbrev för 2016 framgår, precis som för 2015, att ca 104 miljoner kronor av deras anslag för 2016 ska användas för att täcka delar av kostnaderna i den offentliga kontrollen vid slakteri- och vilthanteringsanläggningar, varav ca 12,4 miljoner kronor är öronmärkta för mindre slakterier.

Verksamheten med slakt är komplex och regleras av en omfattande lagstiftning vars syfte är att skydda folkhälsan. Reglerna för slakt och köttbesiktning är EU-harmoniserade i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel. Grunden är att djur som ska bli livsmedel ska slaktas hygieniskt i en godkänd livsmedelslokal för att kunna släppas ut på marknaden.

Livsmedelsverket har under de senaste åren utvecklat köttkontrollen, vilket inneburit förenklingar för företagen. Enligt information från Näringsdepartementet arbetar regeringen inom ramen för den översyn som pågår i EU för att få en moderniserad kontrollagstiftning. Regeringens ambition är att detta arbete på sikt ska leda till förändringar som kan effektivisera verksamheten ytterligare, medföra reducerade kontrollkostnader samt minskade administrativa bördor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen arbetar aktivt med förenklingar av den gemensamma jordbrukspolitiken. Det pågår arbete både på EU-nivå och nationell nivå, vilket är positivt. Utskottet delar regeringens syn att det är viktigt med en jordbrukspolitik som är effektiv och enkel för både myndigheter och brukare utan att göra avkall på miljökraven.

Olika utredningar, som nu bereds inom Regeringskansliet, har behandlat frågan om förenklingar av förprovning av djurstallar samt miljötillstånd. Utskottet noterar att dessa utredningar utgör underlag för regeringen i dess arbete med en proposition om en ny djurskyddslag och en proposition om en nationell livsmedelsstrategi som är aviserade till 2016.

Utskottet konstaterar att regelverket kring slakt är omfattande och EU-harmoniserat med syfte att skydda folkhälsan. Det pågår en översyn av regelverket inom EU för att få en moderniserad köttkontroll där regeringen är pådrivande för flexibilitet och lättnad i administrativa bördor både för företag och myndigheter.

Mot bakgrund av redovisningen ovan föreslår utskottet att motionerna 2015/16:2078 (SD) yrkandena 19, 24 och 25 och 2015/16:2603 (M) yrkande 12 lämnas utan vidare åtgärd.

Kompetenskrav för tillsyn och kontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att säkerställa myndigheters och kontrollanters kompetens.

Jämför reservation 11 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 20 framhålls att kompetensen på myndigheter och bland de kontrollanter som utför kontroller behöver säkerställas. Det framförs att miljötillsynen genomsyras av en stor brist på rutin med låg kunskap om den faktiska verksamhet som ska kontrolleras, vilket i slutändan påverkar lantbrukaren. Det är därför viktigt att de som arbetar med miljö- och djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet. Vidare framförs att de som arbetar med djurskyddstillsyn av animalieproduktion bör ha egen yrkeserfarenhet av djurhållning.

Kompletterande information

Den föregående regeringen gav i december 2013 Statskontoret i uppdrag att analysera den statliga tillsynsvägledningen på miljöområdet. Bakgrunden var att det hade uppstått problem med bl.a. rollfördelningen mellan tillsynsvägledande myndigheter. Uppdraget redovisades till regeringen i juni 2014. I rapporten lämnades ett antal förslag för att förbättra förutsättningarna för de centrala myndigheternas och länsstyrelsernas tillsynsvägledning i syfte att stärka den operativa tillsynen.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 20) skriver regeringen att de förslag som Statskontoret lämnat om tillsynsvägledning enligt miljöbalken har mottagits positivt av en majoritet av remissinstanserna. Många framför dock att förutsättningarna för bemanning, ansvar och arbetsuppgifter för ett utvecklat Miljösamverkan Sverige samt dess finansiering behöver utredas ytterligare innan förändringar genomförs. Beredning pågår nu inom Regeringskansliet.

Enligt Miljö- och energidepartementet arbetar myndigheterna ständigt med att stärka samsyn och kompetensutbyte- och utveckling. Ett exempel på det är tillsyns- och föreskriftsrådet som inrättades i samband med att miljöbalken trädde i kraft. Syftet med rådet är bl.a. att stärka samverkan mellan alla miljöbalksmyndigheter.

Ett annat (mer operativt) samverkansorgan för tillsyn och tillsynsvägledning inom miljöbalksområdet är Miljösamverkan Sverige. Deltagare är Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Målet är att samarbetet ska leda till en ökad

samsyn mellan länsstyrelserna, ge en mer enhetlig hantering i tillsynsfrågor över landet samt stödja länsstyrelserna både i deras roll som tillsynsväglare och som operativ tillsynsmyndighet.

År 2010 fick Jordbruksverket ett regeringsuppdrag som handlade om särskilda insatser för att få en effektiv miljötillsyn. Jordbruksverket skulle analysera och genomföra särskilda insatser för att både stärka och effektivisera tillsynen och jordbruksföretagarens egenkontroll i syfte att minska växtnäring förlusterna. Detta projekt avrapporterades 2013 och myndigheten arbetar sedan dess med vidareutveckling av tillsynen utifrån denna rapport.

Jordbruksverket har bl.a. vidareutvecklat tillsynsvägledningen genom webbforumet Effektiv näring. Syftet med webbforumet är att informationen och tillsynsvägledningen ska nå ut till fler på ett effektivt sätt. En tydlig vägledning ger en mer förutsägbar och effektiv tillsyn som i förlängningen ger samma förutsättningar för landsbygdsföretagen i hela landet.

När det gäller djurskyddskontrollen pågår många aktiviteter både hos länsstyrelserna och Jordbruksverket för att stärka och förbättra kontrollen. I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 23) redovisas att myndigheterna bl.a. har fortsatt det sedan 2012 pågående arbetet med att skapa en gemensam målbild, med underliggande delmål, för djurskyddskontrollen. Den riskklassificeringsmodell för djurskyddsobjekt som Jordbruksverket i samarbete med länsstyrelserna har tagit fram, och som syftar till att göra det möjligt att rikta kontroller dit de behövs som bäst, togs i drift under året. Under året har även ett tvåårigt forskningsprojekt om bemötande och kommunikation vid djurskyddskontroller initierats av Jordbruksverket. Länsstyrelserna har även tagit fram nya och mer avancerade kompetensutvecklingsplaner för respektive myndighet.

Utskottets ställningstagande

Statskontoret har i en rapport analyserat och lämnat förslag om hur förutsättningarna för att skapa en bättre tillsynsvägledning gällande miljötillsynen kan förbättras, vilket i slutändan ska leda till en mer effektiv operativ tillsyn. Rapporten har remitterats och utskottet konstaterar att frågan bereds inom Regeringskansliet. Utskottet noterar även att regeringen anser att miljötillsynen behöver stärkas och utvecklas. Eftersom det pågår arbete på myndigheterna för att förbättra tillsynen, både på miljö- och djurskyddssidan, föreslår utskottet att motion 2015/16:2078 (SD) yrkande 20 avstyrks.

Jordbrukets miljöpåverkan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att jordbruket ska betecknas som miljöpåverkande respektive livsnödvändig verksamhet.

Jämför reservation 12 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 23 framförs att jordbruk ska klassas som miljöpåverkande verksamhet i stället för som nu en miljöfarlig verksamhet. Motionärerna anser att detta skulle förenkla handläggningen för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion.

Även motion 2015/16:3036 av Staffan Danielsson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda C) tar upp detta, och motionärerna anser att jordbruket bör betecknas som livsnödvändig verksamhet snarare än miljöfarlig. Jordbruket och livsmedelsproduktionen är för människan en livsnödvändig verksamhet med både positiva och negativa effekter på miljön. Det blir ett signalvärde i hur staten väljer att beteckna jordbruket i olika sammanhang och det är oacceptabelt att allt fokus läggs på att jordbrukets verksamhet är miljöfarligt.

Kompletterande information

Enligt 9 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) avses med miljöfarlig verksamhet

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

I förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45 avsnitt 5.1.9) står det att med miljöfarlig verksamhet enligt paragrafens punkt 2 avses vidare användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i punkt 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten. Med användning av fast egendom eller fasta anläggningar avses användning oavsett om den grundas på äganderätt, nyttjanderätt eller annan rättstitel till egendomen och t.o.m. även sådana fall där rättslig grund helt saknas. Användning som kan komma i fråga kan vara av de mest skilda slag, exempelvis fabriker och andra industriella anläggningar, jordbruk, trafikanläggningar, förbränningsanläggningar, kärntekniska anläggningar, deponier och andra upplag. Vidare framfördes i propositionen att en fördel med begreppet miljöfarlig verksamhet är att det ger uttryck för grundtanken att även risken för olägenhet ska beaktas.

Enligt Naturvårdsverkets handbok om tillståndsprövning och anmälan avseende miljöfarlig verksamhet är själva begreppet miljöfarlig verksamhet ett rättsligt begrepp som får sin innebörd genom en legaldefinition. Att en

verksamhet i miljöbalken definieras som en miljöfarlig verksamhet innebär inte nödvändigtvis att den därmed är farlig för människors hälsa eller för miljön. Att en företeelse omfattas av begreppet miljöfarlig verksamhet anger endast att miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet ska tillämpas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att trots att en verksamhet i miljöbalken definieras som miljöfarlig innebär det inte nödvändigtvis att den är farlig för människors hälsa eller miljön. Det betyder endast att miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet ska tillämpas. Vidare omfattar begreppet miljöfarlig verksamhet många fler verksamheter än bara jordbruket.

Utskottet föreslår att motionerna 2015/16:2078 (SD) yrkande 23 och 2015/16:3036 (C) lämnas utan vidare åtgärd.

Omställning till ett fossilfritt jordbruk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om omställning till ett fossilfritt jordbruk.

Jämför reservation 13 (M, C, V, L, KD).

Motionen

I kommittémotion 2015/16:3018 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 4 framhålls att omställningen till ett fossilfritt jordbruk måste utvecklas och att man bl.a. bör se över vilken roll riktade insatser kan spela i omställningen. Motionärerna framhåller den globala utmaningen med att ställa om samhället i en grönare och mer hållbar riktning. I detta ingår att ställa om energiförsörjningen från fossilberoende till fossiloberoende. Möjligheterna att stimulera omställningen av arbetsmaskiner, inte minst inom skogs- och jordbruket, måste utvecklas, och för detta krävs riktade insatser.

Kompletterande information

I regeringsförklaringen 2015 framförde regeringen att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer och att Sverige ska ha en fossilfri fordonsflotta.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg. omr. 23) framhålls att insatser inom de areella näringarna för att minska de globala klimatförändringarna består dels i att producera bioenergi och förnybara material för att ersätta fossila bränslen och material, dels i att minska utsläpp och öka upptag i skog och mark. Trenden av minskande utsläpp av metan och lustgas från jordbruket fortsätter. År 2013 hade utsläppen av metan och lustgas

från det svenska jordbruket minskat med ca 13 procent sedan 1990. Minskningen beror främst på ett minskat antal nötkreatur och svin och förbättrad gödselhantering. Sammanfattningsvis konstateras att jordbrukets utsläpp långsiktigt har minskat. Skogsbrukets nettoppdrag ligger kvar på en hög nivå samtidigt som produktionen av skogsbaserad bioenergi och biogas från jordbruket fortsätter att utvecklas positivt. Kontinuerligt arbete bedrivs för att minska beroendet av fossil energi i de gröna näringarna. Regeringen anser dock att fortsatta insatser behövs för att ytterligare tillvarata de gröna näringarnas möjligheter i klimatarbetet.

I propositionen framhåller regeringen att de gröna näringarna har en nyckelroll i arbetet för klimatomställningen, ett hållbart samhälle och en god miljö genom att även kunna producera förnybara industri- och energiråvaror och reducera användningen av fossila råvaror. För att i högre grad ta till vara potentialen för produktion av förnybar energi behövs miljö- och klimatfrämjande insatser samt effektiva och träffsäkra styrmedel. Det kan t.ex. vara att skapa bättre förutsättningar för biogasproduktion ur produkter från de gröna näringarna. Regeringen föreslår därför att budgeten för metanreduceringsersättningen ska öka med 30 miljoner kronor varje år under perioden 2016–2019, dvs. totalt ökar budgeten från 240 till 360 miljoner kronor. Syftet är att öka produktionen av biogas ur stallgödsel och på så vis minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som förnybar energi produceras.

Metanreduceringsersättningen är ett tioårigt pilotprojekt (2014–2023) som innebär att rötning (biogasproduktion) av stallgödsel stimuleras genom en ersättning med upp till 20 öre/kWh producerad mängd råmetangas. Med ökad rötning av stallgödsel nås dubbla miljöfördelar dels genom minskade utsläpp av växthusgaser, dels genom produktion av förnybar energi som kan ersätta fossil energi. Biogasen kan användas för produktion av el och värme eller som fordonsbränsle.

Regeringen har den 1 januari 2016 höjt ersättningsnivån för metanreduceringsersättningen från högst 20 öre/kWh till högst 40 öre/kWh. Jordbruksverket har under 2015 öppnat pilotprojektet metanreduceringsersättningen för ansökningar. Syftet är att under perioden 2015–2023 ersätta biogasproducenter för den dubbla miljönyttan som uppstår när biogas produceras från gödsel. Totalt har 55 anläggningar ansökt om att ta del av metanreduceringsersättningen sedan projektet i praktiken startade vid årsskiftet 2015.

MEKA-projektet (där MEKA står för metandiesel, efterkonvertering av arbetsmaskiner) är ett regeringsuppdrag till Jordbruksverket och Transportstyrelsen som syftar till att ta fram och emissionsprova tekniska konverteringslösningar för att möjliggöra duel fuel-drift (drift med de dubbla bränslena metan och diesel) i arbetsmaskiner och på så sätt påskynda omställningen till förnybara drivmedel i arbetsmaskiner. Uppdraget slutredovisades den 30 november 2015. Enligt Näringsdepartementet pågår nu beredning internt hur man ska gå vidare med detta projekt.

Det finns även möjligheter att ansöka om investeringsstöd i landsbygdsprogrammet för investeringar i förnybar energi. Det finns egentligen två pottor som kan användas, en på ca 280 miljoner kronor och en på ca 140 miljoner kronor. Den större av dem är begränsad till enbart biogas baserad på gödsel och anläggningar för rötresthantering. Den mindre potten är tänkt för förnybar energi allmänt och där konkurrerar eventuella biogasanläggningar med andra bioenergiansatningar. I den potten finns alltså inte begränsningen till gödselbaserad biogas.

Lantbrukare kan även söka stöd till etablering av energiskog. Stödet kan användas för inköp och plantering av energiskog. Stödet ingår i en pott på ca 70 miljoner kronor och precis som ovan konkurrerar dessa investeringar med andra bioenergiansatningar. Stödet är schabloniserat till 5 800 kronor per hektar och det finns också möjligheter att få ett stöd på 10 000 kronor per hektar för stängsling av planteringen.

Landsbygdsministern har framfört (ip. 2015/16:11) att regeringen vill ta vara på landsbygdens möjligheter och förena en miljömässigt hållbar utveckling med ekonomisk tillväxt – en grön tillväxt – som ger förutsättningar för ökad sysselsättning och framtidstro i hela landet. Ministern har även poängterat att regeringen har fördubblat metangasreduktionen till svenska lantbruket och att detta ska fortsätta. Regeringen kommer även i fortsättningen att stimulera miljöåtgärder som är positiva.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det pågår ett antal projekt på området förnybar energi samt att det finns ett antal specifika investeringsstöd. Regeringen har bl.a. höjt ersättningsnivån för metanreducing. Regeringen bereder nu internt slutsatserna från MEKA-projektet och kommer därefter ta ställning till hur man ska gå vidare med detta. Utskottet konstaterar även att det finns möjligheter att söka olika sorters stöd för omställning till förnybar energi, bl.a. investeringsstöd i landsbygdsprogrammet och etableringsstöd för energiskog. Utskottet noterar även att regeringen har sagt att de inom lantbruket kommer att fortsatt stimulera miljöåtgärder som är positiva.

Utskottet anser att motion 2015/16:3018 (C) yrkande 4 kan lämnas utan vidare åtgärd med hänsyn till pågående arbete.

Regler för minigrisar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om regler för minigrisar.

Motionen

I motion 2015/16:384 av Christina Örnebjär (FP) yrkande 1 framhålls att man ska skilja på produktionssvin och sällskapsgrisar vid registrering. Att mikrochips ska likställas med tatuering och öronbricka för gris framgår av yrkande 2. Minigrisar räknas inte som sällskapsdjur utan som svin, dvs. klövbärande boskap, och skiljs inte från produktionsdjuren i lagstiftningen. Detta innebär att en minigrisägare måste ha ett SE-nummer från Jordbruksverket. Minigrisarna ska liksom slaktsvin vara märkta, med antingen en öronbricka eller en tatuering. Problemet med öronmärkning är att brickan är för stor för grisarnas öron. I Finland däremot har man gjort undantag för minigrisar och det är möjligt att chipmärka dem.

Det finns även andra problem med att minigrisar klassificeras som produktionsdjur. När en gris blir sjuk är det distriktsveterinären som har hand om grisar. Eftersom svinvaccin är planerat för produktionssvin går det inte att köpa enskilda doser. Det också svårt att få en försäkring som täcker grisen fullgott eftersom minigrisen klassificeras som ett produktionsdjur.

Kompletterande information

För att kunna spåra smittor och vara säker på att skydda människor och djur behöver djurens identitet och ursprung kunna bestämmas. Därför finns det bestämmelser om hur man ska märka och registrera sina djur. Om man håller en eller flera grisar på en plats ska detta anmälas till Jordbruksverket. Det gäller även minigrisar. Djurhållaren får då ett s.k. produktionsplatsnummer. Syftet med numret på produktionsplatsen är att det ska vara möjligt att spåra djur från en plats till en annan vid utbrott av någon smittsam djursjukdom.

Grisarna ska vara märkta senast innan de lämnar den produktionsplats där de är födda. Grisarna ska märkas med en öronbricka eller en tatuering som Jordbruksverket har godkänt. Dessa märkningsregler gäller även minigrisar som hålls som sällskapsdjur. Öronbrickor och tatueringar ska båda vara präglade med landsbeteckningen för Sverige (SE) och födelseanläggningens produktionsplatsnummer.

Dessa bestämmelser har sitt ursprung i rådets direktiv 2008/71/EG av den 15 juli 2008 om identifikation och registrering av svin. Enligt Jordbruksverkets tolkning ingår även minigrisar i definitionen av svin enligt detta direktiv. Av det följer att de ska vara märkta med öronbricka eller tatuering.

Enligt information från Näringsdepartementet pågår inget arbete på Jordbruksverket med att jämställa minigrisar med sällskapsdjur. Man anser nämligen att det inte finns några sådana öppningar i direktivet. Jordbruksverket har däremot gjort förenklingar i sina föreskrifter gällande minigrisar. Ägare av minigrisar behöver inte lämna alla uppgifter vid anmälan av djurhållning eller rapportera till förflytningsregistret vid alla förflyttningar (3 och 19 §§ Statens Jordbruksverks föreskrifter [SJVFS 2007:13] om

märkning och registrering av svin). För tillfället pågår inget arbete med att öppna upp för chipmärkning av minigrisar i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att reglerna om märkning och identifiering av grisar vars syfte är att kunna spåra smittor och skydda människor och djur, är reglerade på EU-nivå. Det görs ingen åtskillnad mellan sällskapsgrisar och produktionsgrisar i lagstiftningen. Utskottet konstaterar också att Jordbruksverket inte ser att det finns någon möjlighet enligt gällande lagstiftning att jämställa minigrisar med sällskapsdjur. Däremot har Jordbruksverket gjort vissa förenklingar i sina föreskrifter om hållande av minigrisar.

Utskottet avstyrker motion 2015/16:384 med det anförda.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, SD, C, L, KD) om landsbygds- och jordbrukspolitik som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden i betänkandena 2014/15:MJU5 Landsbygdspolitik, 2014/15:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, 2014/15:MJU12 Naturvård och biologisk mångfald och 2014/15:MJU10 Djurskydd. Riksdagen följde utskottets förslag och avslog motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Landsbygdsprogrammet, punkt 1 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (L) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1 och avslår motion

2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

För att uppnå målet med den regionala tillväxtpolitiken krävs insatser på många politikområden. För att skapa regional tillväxt bör satsningar ske på de gröna näringarna som tillväxtmotor och arbetet inom ramen för landsbygdsprogrammet fortsätta samtidigt som det satsas på lokal service. Det skapar viktiga förutsättningar för att man ska kunna leva och verka på landsbygden.

Hela Sverige ska leva. En förutsättning för detta är att människor kan bo och verka såväl i städer som på landsbygden. Människor och företag över hela landet ska ha möjligheter att växa och utvecklas. På så sätt tas hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter till vara.

De resurser som finns i landsbygdsprogrammet bör användas till att förbättra förutsättningarna för jobb och tillväxt på landsbygden. Därför har utgångspunkten för perioden fram till 2020 varit att medel i första hand ska användas för att ge lönsamma och livskraftiga företag, aktiva lantbrukare och en modern landsbygd.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Landsbygdsprogrammet, punkt 1 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motion

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Med lantsorter avses sorter av nyttoväxter som odlades redan innan den vetenskapliga växtförädlingen vann insteg. Gemensamt för alla lantsorter är att de under lång tid har anpassat sig till förhållanden på den plats där de odlats och utvecklats. Lantsorter skiljer sig från moderna sorter i odlingsegenskaper t.ex. genom lägre näringsbehov och längre strå. Det kan konstateras att äldre lantsorter inte bara är ett kulturarv utan också en viktig del i arbetet för att bevara den biologiska mångfalden. Sverigedemokraterna vill därför intensifiera arbetet med att bevara och utveckla odlingen av de gamla lantsorterna.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Hag- och betesmarker, punkt 2 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5 och avslår motion

2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen bör verka för goda förutsättningar vad gäller öppethållande av hagmarker. Många hagmarker växer i dag igen på grund av för få betande djur. Fler betande djur behövs för att hålla hagarna öppna och bevara den biologiska mångfald som finns där. I öppna hagar finns höga biologiska värden som är viktiga att bevara, men hagmarkerna rymmer även viktiga kulturhistoriska värden. Det finns ett behov av att skapa bättre förutsättningar för lantbrukare att ha betande djur i hagar. Ett klokt brukande av skog och mark är viktigt för att gynna den biologiska mångfalden och för att nå flera av de nationella miljökvalitetsmålen.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Hag- och betesmarker, punkt 2 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår motion

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

På tio år har nästan en femtedel av hag- och betesmarkerna försvunnit. Ända sedan mitten av 1800-talet har ängsmarker och de naturliga betesmarkerna minskat kontinuerligt i det svenska odlingslandskapet. Ur biologisk hänsyn är dessa hag- och betesmarker några av de mest värdefulla och intressanta naturtyperna vi har när det gäller artrikedom. Det handlar om att bevara ett vackert öppet landskap med goda förutsättningar för livsmedel, sysselsättning, boendemiljöer, turism, rekreation och artrikedom. Det är av största vikt att vända den utveckling som hittills skett med stadigt minskade arealer hag- och betesmark. Jordbruksverket bör tillsammans med andra myndigheter verka för att regler, stöd och insatser syftar till att i ökande grad bevara och utveckla hag- och betesmarkerna.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Jordbrukets konkurrenskraft, punkt 3 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 1 och 17 samt avslår motionerna

2015/16:291 av Sten Bergheden m.fl. (M) och

2015/16:911 av Betty Malmberg (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Trots relativt goda geografiska förutsättningar för ett både miljövänligt och högproduktivt jordbruk har den s.k. självförsörjningsgraden i Sverige sjunkit under 50 procent. Detta innebär att vi producerar mindre än hälften av de livsmedel vi konsumerar. Detta är resultatet av att politiker i decennier har negligerat lantbrukares villkor. Den dramatiska tillbakagången i produktionsvolymen är inte en normal utveckling. Jordbruket i Sverige har drabbats av byråkrati och ett brett spektrum av regler och förordningar. Ett mål för Sveriges självförsörjningsgrad bör sättas upp.

Generationsskiften och företagsöverlåtelser kommer i allt högre grad innebära stora kapitalinsatser. Utvecklingen går mot nya typer av ägare och helt andra krav för att kunna överlåta och investera i jordbruks- och trädgårdsföretag. I det sammanhanget är utformningen av jordförvärvs- och arrendelagstiftningen viktig. Sverigedemokraterna vill utreda lantbrukets möjligheter till att i högre grad få tillgång till riskkapital samt underlätta för generationsskiften och inträden i jordbruket.

Sverigedemokraterna vill klassa jordbruk som miljöpåverkande verksamhet istället för att likställa det med gruvtäkter och annan industri. Detta skulle förenkla handläggningen för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion. Det måste bli enklare att bedriva jordbruk utan att överge höga ambitioner vad gäller miljö. Det handlar om att se systemet ur ett helhetsperspektiv.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Konkurrenskraft inom livsmedelsproduktionen, punkt 4 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2429 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 4–6 och avslår motionerna

2015/16:290 av Betty Malmberg (M) yrkandena 2 och 3,

2015/16:1572 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) och

2015/16:1595 av Jenny Petersson (M).

Ställningstagande

Matlandet Sverige är en samlad satsning för hela matsektorn och kan ses som en plattform för att lyfta fram alla de mervärden som finns i svensk mat, matproduktion och upplevelser kopplat till detta. Matlandet innehöll både åtgärder för att stärka den svenska matproduktionen och förädlingsvärdet men det var också ett nytt sätt att kommunicera den svenska maten och dess mervärden både i och utanför Sverige.

Till visionen om Matlandet Sverige fanns en handlingsplan med fem fokusområden. Dessa fokusområden inkluderar offentlig mat, primärproduktion, förädlad mat, matturism och restaurang. Genom att jobba med all fem områden samlat kan de olika delarna dra nytta av varandra så att vi kommer längre.

Satsningen på Matlandet Sverige har levererat konkreta resultat i form av drygt 9 000 fler jobb och ökad livsmedelsexport från 47 miljarder kronor 2008 till 63 miljarder kronor 2013. Dessutom har antalet livsmedelsföretag ökat kraftigt och det har blivit större lokal förankring i offentliga upphandlingar och fler mindre slakterier, för att nämna några framgångar. Projektet resulterade i en rad positiva resultat och det är därför beklagligt att regeringen valde att lägga ned det. Centerpartiet anser att det är mycket viktigt att det arbete som genomfördes i satsningen Matlandet Sverige ligger till grund för livsmedelsstrategin så att den kunskap, de erfarenheter och det engagemang för svensk mat som satsningen bidragit med inte tappas bort. Förädlingsvärdet i livsmedelskedjan från jord till bord måste stärkas och det behövs en hållbar matproduktion där småföretagare ges möjligheter att konkurrera på lika villkor.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Regelförenkling, punkt 5 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2603 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12 och
avslår motion
2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 19, 24 och 25.

Ställningstagande

Fler småskaliga slakterier runt om i landet leder till kortare djurtransporter och skapar samtidigt arbetstillfällen. De småskaliga slakterierna är viktiga för att möjliggöra ett ökat utbud av närproducerade livsmedel samt skapar en viktig infrastruktur för att stärka turism och den ökade s.k. gastroturismen. Alliansregeringen sänkte avgiften för småskaliga slakterier av just dessa anledningar, vilket ökade konkurrenskraften både för primärproducenter och slakterier. Under Alliansens tid fördubblades antalet småskaliga slakterier. Fler småskaliga slakterier ska kunna etableras och därför behövs förenklade regler.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Regelförenkling, punkt 5 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 19, 24 och 25 samt
avslår motion
2015/16:2603 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Många lantbrukare upplever att jordbrukssektorn omfattas av en väldigt betungande byråkrati och känner sig i underläge gentemot myndigheterna. Myndigheterna bör eftersträva långsiktiga och målstyrda regelverk med mer generella rutiner och allmänna råd och styra bort från detaljstyrning. Sverigedemokraterna anser därför att Jordbruksverket även fortsättningsvis behöver arbeta för förenklade regler och generösare tolkningar av landsbygdsprogrammet och direktstöden. Vidare vill Sverigedemokraterna se enklare förprövningar av djurstallar samt enklare handläggning av miljötillstånd och anmälan om animalieproduktion.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Tvärvillkor och sanktioner, punkt 6 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 21 och 22.

Ställningstagande

Reglerna kring tvärvillkoren betyder att lantbrukarna ska uppfylla ett antal verksamhetskrav inom t.ex. tvärvillkorsområdet djurskydd för att få ut fullt jordbruksstöd. Överträdelsestraffas med avdrag på stöden. Enligt EU:s regelverk ska avdrag göras om bonden gjort sig skyldig till samma överträdelse inom en treårsperiod.

Många av de s.k. tvärvillkoren har systematiskt tillämpats felaktigt i Sverige. Jordbruksverket har själva medgett att deras avdragssystem är felaktigt. Detta har resulterat i att tusentals lantbrukare har fått avdrag för fel som de inte har begått. Trots att Jordbruksverket har gjort fel avser de att inte reglera detta ekonomiskt. Sverigedemokraterna anser att de felaktiga tvärvillkorsavdragen ska betalas tillbaka till lantbrukarna. Dessutom bör det finnas rimliga sanktions- och återkravsbelopp om uppenbara fel har begåtts från myndigheternas sida.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Kompetensförsörjning, punkt 7 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 14 och 16 samt
avslår motion
2015/16:796 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Konkurrenskraftsutredningen föreslår att SLU i samarbete med näringslivet samt svensk och internationell expertis inom universitet och högskola, får i uppdrag att analysera och lämna förslag till hur kompetensförsörjning för primärproduktionen kan stärkas genom högre utbildning. Utredningen föreslår också att viktiga kunskapsområden för att stärka konkurrenskraften prioriteras inom ramen för kompetensutveckling och rådgivning inom landsbygdsprogrammet. Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att säkerställa kompetensförsörjningen för de gröna näringarna och att anpassa utbildningarna mer efter arbetslivets behov, särskilt i fråga om bristyrken.

Sverigedemokraterna anser att offentliga medel i högre utsträckning bör riktas till behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn. Sverigedemokraterna vill även uppdra åt Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar emot.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

11. Kompetenskrav för tillsyn och kontroll, punkt 8 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 20.

Ställningstagande

Miljötillsynen genomsyras tyvärr ibland av en stor brist på rutin med låg kunskap om den faktiska verksamhet som ska kontrolleras. Lantbrukarna måste sätta av tid för att förklara grundläggande fakta och rätta till felaktigheter. Det är därför viktigt att de som arbetar med miljö- och djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet. Motionärerna anser även att de som arbetar med djurskyddstillsyn av animalieproduktion i största möjliga mån ska ha egen yrkeserfarenhet av djurhållning.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Jordbrukets miljöpåverkan, punkt 9 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 23 och
avslår motion

2015/16:3036 av Staffan Danielsson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda C).

Ställningstagande

I dag klassas något så naturligt som jordbruk som miljöfarlig verksamhet och likställs med gruvtäkter och annan industri. Sverigedemokraterna vill i stället klassa jordbruk som miljöpåverkande verksamhet, vilket skulle förenkla handläggningen för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

13. Omställning till ett fossilfritt jordbruk, punkt 10 (M, C, V, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3018 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi står inför en stor global utmaning med att ställa om samhället i en grönare och mer hållbar riktning. I detta ingår att ställa om energiförsörjningen från fossilberoende till fossiloberoende. Möjligheterna att stimulera omställning av arbetsmaskiner, inte minst inom skogs- och jordbruket, måste utvecklas. För att detta ska vara möjligt krävs det riktade insatser.

Det ovan anförda bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (M)

Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt förslag hänvisar vi till vår nu aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (SD)

Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt förslag hänvisar vi till vår nu aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (C)

Kristina Yngwe (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt förslag hänvisar vi till vår nu aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (L)

Lars Tysklind (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt förslag hänvisar vi till vår nu aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 12 (KD)

Lars-Axel Nordell (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller vårt förslag hänvisar vi till vår nu aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:80 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skånkt jordbruks konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:216 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det svenska jordbrukets villkor och behovet av likvärdiga regler och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:218 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydlig livsmedelsstrategi som visar hur vi kan öka den svenska matproduktionen och därmed också öka antalet jobb i de gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av systemet för kostnader, skatter och regler inom livsmedelsproduktionen och att se till att dessa harmoniseras med övriga europeiska länder, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:290 av Betty Malmberg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utarbeta en svensk strategi för att animalieproduktionen ska öka och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hinder och möjligheter för att få svensk animalieproduktion att öka och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:291 av Sten Bergheden m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omedelbart genomföra de förslag som presenterades i Konkurrenskraftsutredningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:298 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till ekologisk produktion har haft små effekter på miljömålen och därför borde omvärderas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att produktionsmålen för ekologisk odling bör ersättas med strävansmål för ett mer resurseffektivt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens extrastöd till ekologisk produktion successivt ska trappas ned och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:384 av Christina Örnebjär (FP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skilja på produktionssvin och sällskapsgrisar vid registrering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att likställa mikrochipp med tatuering och öronbricka för minigris och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:673 av Lotta Olsson och Sten Bergheden (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utvärdera och se över lagstiftningskravet på bete för nötkreatur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att, för djurhälsans skull, anpassa beteskravet efter väder-, vind- och markförhållanden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ge djurägaren möjlighet att avgöra när det är lämpligast att ta ut djuren på bete och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:674 av Lotta Olsson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utvärdera och se över lagstiftningskravet på gödselspridning på åkrar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att bättre anpassa gödselspridning efter väder-, vind- och markförhållanden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ge lantbrukare större möjlighet att avgöra när det är lämpligast att sprida gödsel på våra åkrar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:796 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt SLU att tillsammans med näringslivet, lantbruket samt svensk och internationell expertis inom universitet/högskola analysera och lämna förslag till hur kompetensförsörjningen för primärproduktionen kan stärkas genom högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:821 av Ingela Nylund Watz (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att, i samverkan med berörda aktörer, utveckla den svenska hästnäringens potential och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:911 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU gör en jämförande granskning av implementeringen och efterlevnaden av de EU-direktiv som rör lantbrukares villkor, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1363 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nationella, mer långtgående regler som styr svenska företag bör kartläggas, att svensk djurskyddslagstiftning inte ska omfattas, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av regelförenklingar för de gröna näringarna och att fortsätta minska företagens regelbörda och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1403 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att skapa mer gynnsamma förutsättningar för fäbodbruk och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1572 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en harmonisering av målen om en ökad livsmedelsproduktion och vattendirektivets mål om god vattenkvalitet, innan vi förlorar viktig livsmedelsproduktion, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1595 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en handlingsplan med konkreta åtgärder för att stärka den svenska matproduktionen och för en fortsatt levande landsbygd och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1758 av Åsa Coenraads (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringsfrihet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1899 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydligare uppdrag till länsstyrelser och regioner att stötta svenskt mathantverk och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med regelförenkling för landsbygdens företagare behöver fortsätta, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra beteskravet för kor i lösdriftsstallar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2059 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att bli världsledande inom miljöfrämjande grödor och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2078 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta upp mål för Sveriges självförsörjningsgrad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett svenskt konkurrenskraftigt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att stödja avbyttjänst till animalieproducenter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är viktigt att säkerställa kompetensförsörjningen för de gröna näringarna och att anpassa utbildningarna mer efter näringens behov, särskilt i fråga om bristyrken, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar emot, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda lantbrukets möjligheter att i högre grad få tillgång till riskkapital samt

- underlätta för generationsskiften och inträden i jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en minskad onödig byråkrati för lantbruksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket fortsatt behöver arbeta för förenklade regler och generösare tolkningar för landsbygdsprogrammen och direktstöden, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensen på myndigheter och bland de kontrollanter som utför kontroller behöver säkerställas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att felaktiga tvärvillkorsavdrag ska betalas tillbaka till lantbrukarna och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rimliga sanktions- och återkravsbelopp bör gälla vid felaktigheter och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruk ska klassas som miljöpåverkande verksamhet i stället för som för närvarande en miljöfarlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för enklare förprovning av nya djurstallar och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för enklare handläggning för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver ske en översyn kring spridning och hantering av stallgödsel och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att den svenska animalieproduktionen i ökad utsträckning kan baseras på närproducerade fodermedel och tillkännager detta för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en ökad svensk proteinfoderodling och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2092 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om beteskravet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2369 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka konkurrenskraften inom de gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2429 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av Matlandet Sverige och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förädlingsvärdet i livsmedelskedjan från jord till bord och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en hållbar matproduktion där småföretagare ges möjlighet att konkurrera på lika villkor.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fortsätta arbetet med att stärka konkurrenskraften i de blå och gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2454 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med landsbygdsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2462 av Kristina Yngwe (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minskat regelkrångel för hästföretagare och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2530 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rennäringslagen (1971:437) i syfte att garantera alla medborgare likhet inför lagen oavsett börd och etnisk tillhörighet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2531 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket tillsammans med andra myndigheter i ökande grad bör arbeta för att bevara och utveckla hag- och betesmarkerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara och utveckla odlingen av de gamla lantsorterna och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara hotade svenska lantraser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett livskraftigt och levande fäbodjordbruk kan bevaras och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra ett restaureringsstöd för insatser i odlingslandskapet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2603 av Ulf Berg m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för goda förutsättningar vad gäller öppethållande av hagmarker och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2656 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att ge långsiktiga förutsättningar för hästnäringen vad gäller inhysning och väl beprövade djuromsorgskrav och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2725 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma hästsektorns många positiva effekter, t.ex. arbetstillfällen, turism och fritidssysselsättning för barn och ungdomar, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att hästsektorn ska vara en naturlig del i utvecklingen av landsbygden och bidra till att nå EU:s miljömål, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge jordbrukarna ett större förtroende att sprida biogödsel efter förnuft och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2997 av Daniel Bäckström och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över förutsättningarna för hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3018 av Eskil Erlandsson m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omställningen till ett fossilfritt jordbruk måste utvecklas och det bör bl.a. ses över vilken roll riktade insatser kan spela i omställningen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbrukets konkurrenskraft bör stärkas och att dess kostnader bör ses över i syfte att de långsiktigt ska minskas och tillkännager detta för regeringen

2015/16:3036 av Staffan Danielsson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra beteckningen för jordbruket från miljöfarlig verksamhet till livsnödvändig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3132 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C, M, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja tillväxten i Skaraborg och Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta minska regelkrånglet för jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 12

Motion	Motionärer	Yrkanden
12. Motioner som bereds förenklad		
2015/16:80	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl (M)	1
2015/16:216	Edward Riedl (M)	
2015/16:218	Sten Bergheden (M)	1 och 2
2015/16:298	Betty Malmberg (M)	1–3
2015/16:673	Lotta Olsson och Sten Bergheden (båda M)	1–3
2015/16:674	Lotta Olsson (M)	1–3
2015/16:821	Ingela Nylund Watz (S)	
2015/16:1363	Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD)	1 och 4
2015/16:1403	Roza Güclü Hedin m.fl. (S)	
2015/16:1758	Åsa Coenraads (M)	1
2015/16:1899	Saila Quicklund (M)	
2015/16:1934	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	5 och 8
2015/16:2059	Josef Fransson (SD)	
2015/16:2078	Anders Forsberg m.fl. (SD)	2, 9, 18, 27, 29 och 30
2015/16:2092	Erik Bengtzboe (M)	
2015/16:2369	Anders W Jonsson m.fl. (C)	16
2015/16:2429	Kristina Yngwe m.fl. (C)	7
2015/16:2462	Kristina Yngwe (C)	1
2015/16:2530	Anders Forsberg m.fl. (SD)	12
2015/16:2531	Anders Forsberg m.fl. (SD)	3–5
2015/16:2656	Cecilia Widegren (M)	
2015/16:2725	Cecilia Widegren (M)	1 och 8
2015/16:2854	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	22
2015/16:2997	Daniel Bäckström och Helena Lindahl (båda C)	
2015/16:3018	Eskil Erlandsson m.fl. (C)	7
2015/16:3132	Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C, M, KD)	1 och 2